ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (ôsma komora)

z 24. marca 2011*

Vo veciach T-443/08 a T-455/08,

Freistaat Sachsen (Nemecko),

Spolková krajina Sasko-Anhaltsko (Nemecko),

v zastúpení: U. Soltész, advokát,

žalobkyne vo veci T-443/08,

Mitteldeutsche Flughafen AG, so sídlom v Lipsku (Nemecko),

Flughafen Leipzig-Halle GmbH, so sídlom v Lipsku,

v zastúpení: M. Núñez-Müller, advokát,

žalobkyne vo veci T-455/08,

* Jazyk konania: nemčina.

ktoré v konaní podporujú:

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: M. Lumma a B. Klein, splnomocnení zástupcovia,

Arbeitsgemeinschaft Deutscher Verkehrsflughäfen eV (ADV), v zastúpení: L. Giesberts, advokát,

vedľajší účastníci konania,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: K. Gross, B. Martenczuk a E. Righini, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorých predmetom je návrh na čiastočné zrušenie rozhodnutia Komisie 2008/948/ES z 23. júla 2008 o opatreniach Nemecka v prospech spoločnosti DHL a letiska Lipsko/Halle (Ú. v. EÚ L 346, s. 1),

VŠEOBECNÝ SÚD (ôsma komora),

v zložení: predsedníčka komory M. E. Martins Ribeiro, sudcovia S. Papasavvas (spravodajca) a A. Dittrich,

tajomník: C. Heeren, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 2. júla 2010,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Skupina DHL (ďalej len „DHL“) je jednou z hlavných skupín pôsobiacich v sektore expresných balíkových služieb. Jej 100 % vlastníkom je Deutsche Post AG.

2 Po vyjednávaniach s viacerými letiskami sa DHL v roku 2005 rozhodla presunúť od roku 2008 svoju prevádzku leteckej nákladnej prepravy z Bruselu (Belgicko) do Lipska/Halle (Nemecko).

3 Letisko Lipsko/Halle prevádzkuje spoločnosť Flughafen Leipzig-Halle GmbH (ďalej len „FLH“), ktorá je dcérskou spoločnosťou Mitteldeutsche Flughafen AG (ďalej len „MF“). MF má vo FLH 94 % podiel. Ďalšími akcionármi FLH sú Freistaat Sachsen (5,5 %), okres Severné Sasko (0,25 %) a mesto Schkeuditz (0,25 %). Akcionármi MF sú Freistaat Sachsen (76,64 %) a Spolková krajina Sasko-Anhaltsko (18,54 %), ako aj mestá Drážďany (2,52 %), Halle (0,2 %) a Lipsko (2,1 %). MF nemá akcionárov zo súkromného sektora.

4 Dňa 4. novembra 2004 MF rozhodla postaviť novú južnú odletovú a pristávaciu dráhu (ďalej len „južná dráha“). Táto dráha mala byť financovaná kapitálovým vkladom vo výške 350 miliónov eur do MF alebo FLH ich verejnými akcionármi (ďalej len „kapitálový vklad“).

5 Dňa 21. septembra 2005 podpísali FLH, MF a DHL Hub Leipzig GmbH rámcovú dohodu (ďalej len „rámcová dohoda“). Podľa nej je FLH povinná vybudovať južnú dráhu a počas jej trvania splniť ďalšie záväzky. Medzi týmito záväzkami figuruje najmä záväzok zaručiť na južnej dráhe možnosť nepretržitej prevádzky v režime 24/7 a zaručiť, že minimálne 90 % leteckej prepravy uskutočnenej DHL alebo pre DHL možno z uvedenej dráhy kedykoľvek uskutočniť. V rámcovej dohode sú stanovené podmienky, pokiaľ ide o začiatok výstavby a uvedenie do prevádzky nového leteckého uzla, ako aj zodpovednosť za neskoršiu prevádzku, za ktoré ručia FLH a MF. Rámcová dohoda okrem toho zahŕňa dodatky týkajúce sa podmienok prevádzky, letiskových poplatkov a prenájmu pozemkov. Čo sa týka záruk po uvedení leteckého uzla do prevádzky, rámcová dohoda stanovuje, že ak FLH nesplní po predmetnom uvedení do prevádzky podmienky týkajúce sa prevádzky, ktoré obsahuje, sú FLH a MF povinné poskytnúť DHL Hub Leipzig náhradu za všetky vzniknuté škody a straty. V prípade značného obmedzenia svojej prevádzkovej činnosti môže DHL Hub Leipzig dohodu vypovedať a požadovať náhradu škody za všetky priame a nepriame náklady spojené s premiestnením na iné letisko. V prípade, že by sa DHL Hub Leipzig musela z dôvodu úradného zákazu nočných letov presunúť na iné letisko, mohla by FLH vzniknúť povinnosť ju odškodniť.

6 Dňa 21. decembra 2006 vydal Freistaat Sachsen písomný prísľub v prospech FLH a DHL Hub Leipzig (ďalej len „prísľub“). Tento prísľub sa týkal zaručenia finančnej výkonnosti FLH počas trvania rámcovej dohody a zaväzuje Freistaat Sachsen odškodniť DHL Hub Leipzig, ak nebude môcť letisko využívať stanoveným spôsobom.

7 Dňa 5. apríla 2006 Spolková republika Nemecko v súlade s článkom 2 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88 ES] (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) oznámila Komisii Európskych spoločenstiev rámcovú dohodu a prísľub.

8 Dňa 27. apríla 2006 požiadala Komisia o ďalšie informácie, ktoré Nemecko predložilo 24. júla 2006.

9 V dňoch 26. júla a 21. augusta 2006 sa konali stretnutia, na ktorých sa zúčastnili útvary Komisie, FLH, MF, DHL a nemecké orgány.

10 Listom z 23. novembra 2006 informovala Komisia Spolkovú republiku Nemecko o svojom úmysle začať konanie stanovené v článku 88 ods. 2 ES. Toto konanie sa týkalo rámcovej dohody, prísľubu, ako aj kapitálového vkladu. Toto rozhodnutie, ako aj výzva adresovaná dotknutým osobám na predloženie ich pripomienok týkajúcich sa predpokladanej pomoci boli uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* 2. marca 2007 (Ú. v. EÚ C 48, s. 7).

11 Spolková republika Nemecko predložila svoje pripomienky 23. februára 2007. Komisia dostala pripomienky od dotknutých tretích osôb, ktoré listom zo 16. mája 2007 postúpila nemeckým orgánom a ponúkla im, aby sa k nim v priebehu jedného mesiaca vyjadrili. Pripomienky uvedených orgánov boli predložené Komisii v liste z 13. júna 2007.

12 Na žiadosť Spolkovej republiky Nemecko sa 18. júna a 25. septembra 2007 konali stretnutia. V nadväznosti na tieto stretnutia predložili nemecké orgány Komisii 19. októbra a 7. a 18. decembra 2007, ako aj 17. marca a 9. apríla 2008 doplňujúce informácie.

Rozhodnutie

13 Dňa 23. júla 2008 prijala Komisia rozhodnutie 2008/948/ES o opatreniach Nemecka v prospech spoločnosti DHL a letiska Lipsko/Halle (Ú. v. EÚ L 346, s. 1, ďalej len „Rozhodnutie“).

14 Pokiaľ ide o kapitálový vklad, Komisia sa v Rozhodnutí domnievala, že štátna pomoc vo výške 350 miliónov eur, ktorú chce Spolková republika Nemecko poskytnúť FLH na výstavbu južnej dráhy a príslušných letiskových zariadení, je zlučiteľná so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES.

15 Pokiaľ ide o rámcovú dohodu a prísľub, Komisia sa domnievala na jednej strane, že neobmedzené záruky prevzaté v tejto dohode a na druhej strane uvedený prísľub predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, lebo Freistaat Sachsen, MF a FLH kryli operačné riziká DHL za podmienok, ktoré by súkromný investor pôsobiaci

v normálnych podmienkach trhového hospodárstva (ďalej len „súkromný investor“) neprijal. Keďže DHL už získala maximálnu sumu prípustnej pomoci pre investície podľa článku 87 ods. 3 písm. a) ES, Komisia dospela k záveru, že neobmedzené záruky prevzaté v rámcovej dohode a prísľub nie sú zlučiteľné so spoločným trhom.

16 Výrok Rozhodnutia znie takto:

„Článok 1

Štátna pomoc vo výške 350 miliónov [eur], ktorú chce [Spolková republika Nemecko] poskytnúť na výstavbu novej južnej dráhy a príslušných letiskových zariadení na letisku Lipsko/Halle, je podľa článku 87 ods. 3 písm. c) [ES]. zlučiteľná so spoločným trhom.

Článok 2

Štátna pomoc, ktorú chce [Spolková republika Nemecko] poskytnúť formou prísľubu v prospech DHL, je nezlučiteľná so spoločným trhom. Pomoc sa preto nemôže poskytnúť.

Článok 3

Štátna pomoc [Spolkovej republiky Nemecko] v prospech DHL v podobe prevzatia neobmedzených záruk (podľa oddielov 8 a 9 rámcovej dohody) je nezlučiteľná so spoločným trhom. Tieto neobmedzené záruky uvedené v rámcovej dohode musia byť teda zrušené.

Článok 4

[Spolková republika Nemecko] žiada o vrátenie tej časti pomoci uvedenej v článku 3, ktorá už bola poskytnutá spoločnosti DHL (t. j. záručný poplatok za obdobie od 1. októbra 2007 až do zrušenia neobmedzených záruk).

…“

Skutkový stav po Rozhodnutí

17 V dňoch 18. a 27. novembra 2008 uzavreli akcionári MF a FLH dohody týkajúce sa financovania južnej dráhy vo výške 350 miliónov eur.

18 Listom z 23. decembra 2008 oznámili nemecké orgány tieto dohody Komisii.

19 Toto oznámenie bolo zaregistrované pod číslom N 665/2008.

20 Dňa 30. septembra 2009 v nadväznosti na výmenu korešpondencie a na stretnutie s nemeckými orgánmi Komisia prijala rozhodnutie K(2009) 7185 o štátnej pomoci č. 665/2008 Nemecko – Letisko Lipsko/Halle, ktorým vyhlasuje, že oznámené opatrenie nie je novou pomocou v zmysle článku 1 písm. c) nariadenia č. 659/1999. V podstate sa domnievala, po prvé, že keďže nemecké orgány potvrdili, že oznámenie sa týkalo rovnakých opatrení financovania, ako boli schválené v Rozhodnutí, uvedené oznámenie sa týkalo už schválenej pomoci v zmysle článku 1 písm. b) bodu ii) uvedeného nariadenia a, po druhé, že toto oznámenie sa netýkalo zmeny existujúcej pomoci v zmysle článku 4 ods. 1 tohto nariadenia.

Konanie

21 Žalobkyne, Freistaat Sachsen, Spolková krajina Sasko-Anhaltsko, MF a FLH návrhmi podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 6. októbra 2008 predložili žaloby, na základe ktorých sa začali tieto konania.

22 Podaniami doručenými do kancelárie Súdu prvého stupňa 28. januára 2009 Spolková republika Nemecko podala návrh na vstup vedľajšieho účastníka do týchto konaní na podporu návrhov žalobkýň.

23 Podaniami doručenými do kancelárie Súdu prvého stupňa 30. januára 2009, Arbeitsgemeinschaft Deutscher Verkehrsflughäfen eV (ADV) podala návrh na vstup vedľajšieho účastníka do týchto konaní na podporu návrhov žalobkýň.

24 Uzneseniami z 30. marca 2009 predseda ôsmej komory Súdu prvého stupňa návrhom Spolkovej republiky Nemecko a ADV na vstup vedľajšieho účastníka do konania vyhovel.

25 ADV predložila svoje vyjadrenia vedľajšieho účastníka konania 11. mája 2009. Spolková republika Nemecko nepredložila v stanovenej lehote vyjadrenie vedľajšieho účastníka konania.

26 Žalobkyne predložili svoje pripomienky k vyjadreniam vedľajšieho účastníka konania ADV 26. mája 2009 (vec T-455/08) a 27. mája 2009 (vec T-443/08).

27 Komisia predložila svoje pripomienky k vyjadreniam vedľajšieho účastníka konania ADV 29. júla 2009.

28 Uznesením z 24. júna 2010 predseda ôsmej komory Všeobecného súdu po vypočutí účastníkov konania rozhodol o spojení týchto vecí na účely ústnej časti konania.

29 Na základe správy sudcu spravodajcu Všeobecný súd (ôsma komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania.

30 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 2. júla 2010, na ktorom sa nezúčastnila Spolková republika Nemecko. Pri tejto príležitosti účastníci konania predložili tiež rozsudok Bundesgerichtshofu (Spolkový súdny dvor, Nemecko) zo 4. apríla 2003, ktorý Všeobecný súd rozhodol založiť do spisu.

31 Keďže účastníci konania boli, pokiaľ ide o túto otázku, vypočutí na pojednávaní, Všeobecný súd sa domnieva, že tieto veci možno spojiť na účely vyhlásenia rozsudku v súlade s článkom 50 rokovacieho poriadku.

Návrhy účastníkov konania

32 Žalobkyne podporované ADV navrhujú, aby Všeobecný súd:

— zrušil článok 1 Rozhodnutia v rozsahu, v akom v ňom Komisia potvrdzuje, po prvé, že kapitálový vklad predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES a, po druhé, že uvedená pomoc dosahuje hodnotu 350 miliónov eur,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

33 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania.

34 Vo svojich pripomienkach k vyjadreniam vedľajšieho účastníka ADV Komisia tiež navrhla, aby Všeobecný súd zaviazal ADV na náhradu trov konania súvisiacich s vedľajším účastníctvom.

O prípustnosti

35 Hoci Komisia formálne nenamieta neprípustnosť, tvrdí, že žaloba vo veci T-443/08 je neprípustná, lebo žalobkyne v tejto veci nie sú napadnutým Rozhodnutím priamo dotknuté a nemajú záujem na konaní, čo žalobkyne popierajú. V tomto kontexte sa účastníci konania nezhodujú, ani pokiaľ ide o právne dôsledky Rozhodnutia.

36 Všeobecný súd sa domnieva, že najskôr treba preskúmať neprípustnosť založenú na nedostatku právneho záujmu na konaní.

Tvrdenia účastníkov konania

37 Na úvod žalobkyne vo veci T-443/08, pokiaľ ide o právne dôsledky Rozhodnutia, po prvé tvrdia, že kvalifikácia kapitálového vkladu ako štátnej pomoci spôsobuje podľa nemeckého práva jeho neplatnosť. Z judikatúry Bundesgerichtshofu vyplýva, že zmluva, na základe ktorej sa priznáva pomoc predtým, ako bola táto pomoc oznámená, je

podľa § 134 nemeckého občianskeho zákonníku absolútne neplatná z dôvodu porušenia článku 88 ods. 3 tretieho pododseku ES. Túto neplatnosť nemožno *a posteriori* napraviť rozhodnutím Komisie, ktoré vyhlasuje pomoc za zlučiteľnú so spoločným trhom alebo zmluvným potvrdením neplatného aktu. Okrem toho v rozpore s tým, čo uvádza Komisia, táto neplatnosť nezbavuje rozhodnutie potrebného účinku. Nariadenie uvedenej neplatnosti má vlastne odstrašujúci, a teda preventívny účinok, čím je posilnená účinnosť zákazu vykonania stanoveného v článku 88 ods. 3 ES.

38 Žalobkyne vo veci T-443/08 po druhé uvádzajú dôsledky, ktoré by mohol mať kapitálový vklad najmä v oblasti práva spoločností a platobnej neschopnosti. V prvom rade uvádzajú, že ak by bolo Rozhodnutie konečné, FLH a MF by hrozila platobná neschopnosť. Neplatnosť kapitálového vkladu by spôsobila povinnosť platiť vysoké úroky za obdobie medzi poskytnutím pomoci a Rozhodnutím a žiadosť o vrátenie pomoci vo výške 350 miliónov eur. Toto vrátenie by mohlo spôsobiť platobnú neschopnosť FLH. V tejto súvislosti, pokiaľ ide o skutočnosť, že právo Únie nepožaduje vrátenie celej pomoci, žalobkyne vo veci T-443/08 uvádzajú, že to neznamená jej zákaz, lebo členské štáty môžu vykonávať povinnosti vyplývajúce z práva Únie nad rámec týchto povinností. Platobná neschopnosť FLH by mohla spôsobiť platobnú neschopnosť MF, keďže táto spoločnosť je podľa nemeckého práva povinná kryť ročný deficit svojej dcérskej spoločnosti. Platobná neschopnosť MF by zas mohla spôsobiť platobnú neschopnosť ďalších dcérskych spoločností vzhľadom na existenciu zmlúv stanovujúcich kontrolu a prevod ziskov uzavretých medzi MF a jej dcérskymi spoločnosťami. V druhom rade žalobkyne vo veci T-443/08 upozorňujú, že platobná neschopnosť FLH by mohla spôsobiť, že letisko Lipsko/Halle by stratilo svoje povolenie na prevádzkovanie. Podľa nemeckého práva je povolenie na prevádzkovanie odňaté, ak prestanú byť splnené podmienky, za ktorých bolo udelené, pričom medzi týmito podmienkami figuruje ekonomická rentabilita prevádzkovateľa. K tomu by došlo v prípade platobnej neschopnosti FLH. V prípade odňatia povolenia na prevádzkovanie by hrozilo, že letisko bude zatvorené, a to by viedlo k strate veľkého počtu pracovných miest. V treťom rade žalobkyne vo veci T-443/08 uvádzajú prípadné dôsledky neplatnosti kapitálového vkladu na správnosť minulých ročných účtovných závierok FLH a MF a ich opravu, ako aj prípadné nedodržanie povinnosti vyhlásiť platobnú neschopnosť týchto spoločností zo strany ich vedúcich zamestnancov. V štvrtom rade uvádzajú,

že vedúcim zamestnancom FLH a MF by podľa nemeckého práva hrozili riziká na občianskoprávnej úrovni z dôvodu zastavenia platieb alebo predlženia spoločnosti.

39 Ďalej žalobkyne vo veci T-443/08 uvádzajú, že v predmetnej veci majú záujem na konaní.

40 Po prvé uvádzajú, že existuje záujem na konaní, keď Rozhodnutie Komisie nevyhovie návrhom osôb, ktoré sa zúčastnili správneho konania. V predmetnej veci žalobkyne vo veci T-443/08 obhajovali názor, že financovanie letiskovej infraštruktúry nepredstavuje štátnu pomoc, zatiaľ čo Komisia sa domnievala, že ide o štátnu pomoc. Podľa nich povolenie pomoci sa líši od konštatovania, že nebola poskytnutá žiadna pomoc. Okrem toho označenie opatrenia za pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES je relevantné, lebo priznáva Komisii širokú mieru voľnej úvahy, aby posúdila, či je opatrenie zlučiteľné so spoločným trhom v zmysle článku 87 ods. 3 ES a aby viazala svoje povolenie na splnenie určitých podmienok. Napokon skutočnosť, že Komisia môže povolením určitého opatrenia zbaviť dotknutú osobu možnosti podať akýkoľvek opravný prostriedok, nie je zlučiteľná so systémom súdneho preskúmania stanoveným v Zmluvách.

41 Po druhé žalobkyne vo veci T-443/08 tvrdia, že kvalifikácia kapitálového vkladu ako pomoci vyvoláva pre ne závažné nepriaznivé dôsledky, ktoré možno napraviť len čiastočným zrušením Rozhodnutia.

42 V tejto súvislosti treba po prvé uviesť, že podľa judikatúry predstavuje označenie opatrenia za štátnu pomoc akt spôsobujúci ujmu. Zrušenie Rozhodnutia týkajúceho sa najmä označenia opatrenia za štátnu pomoc môže predstavovať záujem na konaní, a to aj keď je pomoc neskôr vyhlásená za zlučiteľnú. Z judikatúry tiež vyplýva, že

záujem na konaní môže existovať, keď sa na prvý pohľad zdá, že rozhodnutie poskytuje výhodu, ale neskôr sa ukáže, že ide o nevýhodu z dôvodu skutočností, ktoré v ňom nie sú uvedené. Napokon osobitosť predmetného prípadu by podľa najprísnejšej judikatúry vyústila do nepredvídateľného charakteru dôsledkov porušenia povinnosti oznámiť kapitálový vklad podľa nemeckého práva (pozri bod 38 vyššie).

43 Po druhé žalobkyne vo veci T-443/08 uplatňujú, že existuje neistota, pokiaľ ide o výšku pomoci. Napriek skutočnosti, že Komisia sa domnieva, že celých 350 miliónov eur kapitálového vkladu nespadá pod ustanovenia upravujúce štátnu pomoc, lebo niektoré výdavky súvisia s úlohou verejnej služby, v prvom článku Rozhodnutia uviedla, že pomoc je zlučiteľná so spoločným trhom. Otázka, aká časť tejto sumy nespadá pod ustanovenia upravujúce štátnu pomoc, teda ostáva otvorená. Neplatnosť kapitálového vkladu podľa vnútroštátneho práva, ako aj jej dôsledky, sa teda uplatňuje len na časť považovanú za štátnu pomoc. V prípade nespresnenia dotknuté osoby nevedia, aká časť spadá pod článok 87 ES a aký dosah majú predmetné dôsledky. To podľa žalobkýň vo veci T-443/08 vyvoláva právnu neistotu, ktorá vyplýva priamo z Rozhodnutia. Takže v prípade, že v Rozhodnutí chýba spresnenie, nemôžu žalobkyne vo veci T-443/08 požiadať súd, aby spresnil dôsledky, ktoré z toho vyplývajú v nemeckom práve, a len rozsudok Všeobecného súdu im umožňuje konať neskôr v súlade s platnými právnymi ustanoveniami.

44 Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie založené na neexistencii poškodenia ich práv, žalobkyne vo veci T-443/08 pripomínajú, že kvalifikácia kapitálového vkladu ako štátnej pomoci spôsobuje neplatnosť zmluvy, o ktorú sa opiera, s toho vyplývajúcimi nepriaznivými následkami. Okrem toho táto kvalifikácia znamená porušenie článku 88 ods. 3 ES, a teda „vadu spočívajúcu v nezákonnosti“. Navyše uvedená kvalifikácia poškodzuje právnu situáciu žalobkýň vo veci T-443/08 v rozsahu, v akom musia oznámiť Komisii

budúce financovanie letiskovej infraštruktúry. Navyše otázka, či toto financovanie spadá pod ustanovenia Zmluvy ES a či Komisia disponuje právomocami stanovenými v článku 88 ES, závisí len od tejto kvalifikácie. Okrem toho opatrenia, ktoré sú štátnou pomocou, a opatrenia, ktoré nie sú štátnou pomocou, podliehajú odlišným pravidlám. Ďalej, keďže schválená pomoc je existujúcou pomocou, musí byť každá zmena vo financovaní infraštruktúry oznámená. Napokon predmetná kvalifikácia môže mať nepriaznivé dôsledky, pokiaľ ide o oprávnenosť budúcej pomoci z dôvodu kumulácie, ktorá s tým súvisí.

45 Komisia spochybňuje opis právnych dôsledkov Rozhodnutia predložený žalobkyňami vo veci T-443/08 a tvrdí, že nemajú právny záujem na konaní proti článku 1 Rozhodnutia.

Posúdenie Všeobecným súdom

46 Treba pripomenúť, že žaloba o neplatnosť podaná fyzickou alebo právnickou osobou je prípustná iba v prípade, že žalobca má právny záujem na vyhlásení neplatnosti napadnutého aktu. Takýto právny záujem musí byť skutočný a posudzuje sa podľa dňa, keď bola žaloba podaná (rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. apríla 2005, Sniace/Komisia, T-141/03, Zb. s. II-1197, bod 25, a z 20. septembra 2007, Salvat père & fils a i./Komisia, T-136/05, Zb. s. II-4063, bod 34).

47 V predmetnej veci žiadajú žalobkyne vo veci T-443/08 zrušenie článku 1 Rozhodnutia v rozsahu, v akom vyhlasuje, že kapitálový vklad predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES a že uvedená pomoc dosahuje 350 miliónov eur.

48 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa uvedeného článku štátna pomoc vo výške 350 miliónov eur, ktorú chce Spolková republika Nemecko poskytnúť na výstavbu novej južnej dráhy a príslušných letiskových zariadení na letisku Lipsko/Halle, je podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES zlučiteľná so spoločným trhom.

49 Samotná skutočnosť, že Rozhodnutie vyhlasuje pomoc za zlučiteľnú so spoločným trhom a v zásade žalobkyne vo veci T-443/08 nepoškodzuje, však nezbavuje súd Únie povinnosti preskúmať, či posúdenie Komisie vyvoláva záväzné právne účinky, ktoré môžu ovplyvniť záujmy uvedených žalobkýň (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 30. januára 2002, Nuove Industrie Molisane/Komisia, T-212/00, Zb. s. II-347, bod 38, a Salvat père & fils a i./Komisia, už citovaný v bode 46 vyššie, bod 36).

50 V prvom rade žalobkyne vo veci T-443/08 uplatňujú tvrdenia procesného charakteru. V tomto rámci po prvé tvrdia, že Rozhodnutie nevyhovelo návrhom, ktoré predložili počas správneho konania. V tejto súvislosti však treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je správne konanie v oblasti štátnej pomoci vzhľadom na svoju všeobecnú štruktúru konaním začatým proti členskému štátu zodpovednému za poskytnutie pomoci (rozsudok Súdneho dvora z 24. septembra 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, C-74/00 P a C-75/00 P, Zb. s. I-7869, bod 81; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 10. júla 1986, Belgicko/Komisia, 234/84, Zb. s. 2263, bod 29). Podniky, ktoré sú príjemcami pomoci, a miestne územnosprávne celky tohto štátu, ktoré poskytujú pomoc, ako aj konkurenti príjemcov pomoci sa považujú v tomto konaní len za „dotknuté osoby“ (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. marca 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko/Komisia, T-228/99 a T-233/99, Zb. s. II-435, bod 122 a tam citovanú judikatúru) a judikatúra priznáva týmto osobám v podstate len rolu zdroju informácií (rozsudok Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Spolková krajina Severné Porýnie-Vestfálsko/Komisia, už citovaný, bod 125). Tiež skutočnosť, že Rozhodnutie nie je v súlade s postojom vyjadreným žalobkyňami vo veci T-443/08 počas správneho konania,

nevyvoláva žiaden záväzný právny účinok, ktorý by mohol ovplyvniť ich záujmy. Ich právny záujem na konaní sa preto nemôže opierať len o túto skutočnosť.

51 Po druhé, pokiaľ ide o argumentáciu založenú na tom, že označenie kapitálového vkladu za štátnu pomoc znamená, že žalobkyne vo veci T-443/08 musia oznámiť budúce financovanie letiskovej infraštruktúry, treba konštatovať, že ju treba zamietnuť. Povinnosť oznámiť opatrenia, ktoré predstavujú štátnu pomoc, vyplýva priamo zo Zmluvy ES a najmä z jej článku 88 ods. 3 ES a nie z Rozhodnutia, v ktorom sa konštatuje, že vzhľadom na okolnosti predmetnej veci je dané opatrenie štátnou pomocou.

52 Po tretie, pokiaľ ide o argumentáciu, podľa ktorej umožnila uvedená kvalifikácia Komisii vykonať právomoci, ktoré sú jej zverené podľa právnej úpravy v oblasti štátnej pomoci a posúdiť zlučiteľnosť predmetnej pomoci, treba najskôr uviesť, že skutočnosť, že Komisia mohla po tom, ako označila predmetné opatrenie za štátnu pomoc, preskúmať jej zlučiteľnosť so spoločným trhom, nie je ako taká rozhodujúca v kontexte preskúmania právneho záujmu na konaní, keďže Komisia bez ďalších podmienok vyhlásila, že uvedená pomoc bola zlučiteľná so spoločným trhom, čo v zásade nespôsobuje ujmu, ako vyplýva z judikatúry uvedenej v bode 49 vyššie.

53 Ďalej v rozsahu, v akom sa argumentácia žalobkýň vo veci T-443/08 týka ustanovení v oblasti existujúcich schém pomoci a povinností, ktoré z toho vyplývajú, konkrétne povinnosti predložiť ročné výkazy o schéme pomoci, treba konštatovať, že táto argumentácia nie je relevantná. Kapitálový vklad predstavuje individuálnu pomoc a nie schému pomoci, takže akonáhle je schválená, nemožno ju považovať za existujúcu schému pomoci. Ustanovenia uplatňujúce sa na existujúce schémy pomoci a povinnosti, ktoré z toho vyplývajú, nie sú teda v predmetnej veci relevantné.

54 Napokon treba odmietnuť tvrdenie, podľa ktorého môže mať predmetná kvalifikácia vplyv na budúcu pomoc z dôvodu uplatnenia pravidla zákazu kumulovania pomoci. Žalobkyne vo veci T-443/08 vlastne neuviedli žiadne ustanovenie, ktoré by v oblasti letiskovej infraštruktúry zakazovalo kumulovanie pomoci v čase. Navyše ani oznámenie Komisie o uplatnení článkov 87 ES a 88 ES a článku 61 Dohody o Európskom hospodárskom priestore na štátnu pomoc v oblasti letectva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 350, s. 5; ďalej len „oznámenie z roku 1994"), ani usmernenia Spoločenstva o financovaní letísk a štátnej pomoci na začatie činnosti pre letecké spoločnosti s odletom z regionálnych letísk (Ú. v. EÚ C 312, 2005, s. 1; ďalej len „usmernenia z roku 2005") neobsahujú ustanovenia týkajúce sa pravidla zákazu kumulácie, pokiaľ ide o štátnu pomoc v prospech letiskovej infraštruktúry.

55 Po štvrté, pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého Komisia nemohla tým, že schválila kapitálový vklad, zbaviť žalobkyne vo veci T-443/08 práva podať žalobu proti označeniu tohto vkladu za štátnu pomoc, je potrebné pripomenúť, že Únia je právnou úniou, v ktorej jej inštitúcie podliehajú preskúmaniu súladu svojich aktov so Zmluvou a všeobecnými právnymi zásadami, ktorých súčasťou sú základné práva. Jednotlivci preto musia mať možnosť účinnej súdnej ochrany práv, ktoré im vyplývajú z právneho poriadku Únie, pričom právo na takúto ochranu je súčasťou všeobecných právnych zásad, ktoré vyplývajú zo spoločných ústavných zvyklostí členských štátov. Toto právo je takisto uvedené v článkoch 6 a 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme (rozsudky Súdneho dvora z 15. mája 1986, Johnston, 222/84, Zb. s. 1651, bod 18; z 27. novembra 2001, Komisia/Rakúsko, C-424/99, Zb. s. I-9285, bod 45, a z 25. júla 2002, Unión de Pequeños Agricultores/Rada, C-50/00 P, Zb. s. I-6677, body 38 a 39). V predmetnej veci však neboli žalobkyne vo veci T-443/08 vôbec zbavené účinnej súdnej ochrany. Ak aj táto žaloba bude vyhlásená za neprípustnú, nič nebráni tomu, aby žalobkyne požiadali vnútroštátny súd, aby v rámci sporu pred vnútroštátnym súdom, v ktorom budú prípadne napadnuté znášať dôsledky údajnej neplatnosti kapitálového vkladu, ktorú uvádzajú, podal návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke podľa článku 234 ES s cieľom spochybniť platnosť Rozhodnutia v rozsahu, v akom konštatuje,

že predmetné opatrenie predstavuje pomoc (pozri v tomto zmysle rozsudok Sniace/Komisia, už citovaný v bode 46 vyššie a tam citovanú judikatúru) a že táto pomoc dosahuje výšku 350 miliónov eur.

56 V druhom rade žalobkyne vo veci T-443/08 odkazujú na významné negatívne dôsledky, ktoré spôsobuje označenie kapitálového vkladu za štátnu pomoc. V tejto súvislosti sa opierajú jednak o nepredvídateľný charakter právnych dôsledkov vyplývajúcich z uvedenej kvalifikácie, a jednak o neistotu, pokiaľ ide o výšku pomoci.

57 Pokiaľ ide, po prvé, o nepredvídateľný charakter, je potrebné konštatovať, že oň nemožno opierať právny záujem na konaní žalobkýň vo veci T-443/08.

58 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že žalobca sa nemôže odvolávať na budúce a neisté situácie na odôvodnenie svojho záujmu na zrušení napadnutého aktu (rozsudky Súdu prvého stupňa NBV a NVB/Komisia, T-138/89, Zb. s. II-2181, bod 33; Sniace/Komisia, už citovaný v bode 46 vyššie, bod 26, a Salvat père & fils a i./Komisia, už citovaný v bode 46 vyššie, bod 47).

59 Žalobkyne vo veci T-443/08 však len tvrdia, že podľa judikatúry Bundesgerichtshofu týkajúcej sa nezákonnej pomoci vyvoláva kvalifikácia kapitálového vkladu ako štátnej pomoci v nemeckom práve jeho absolútnu neplatnosť a opisujú jeho „možné“ dôsledky. Neuvádzajú však žiaden dôkaz, ktorý by umožňoval dospieť k záveru, že uvádzaná neplatnosť a jej údajné dôsledky zakladajú v predmetnej veci skutočný a aktuálny záujem v zmysle judikatúry.

60 V tejto súvislosti treba na úvod pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry ak bola pomoc poskytnutá príjemcovi v rozpore s článkom 88 ods. 3 poslednou vetou ES, vnútroštátny súd môže byť na základe návrhu iného hospodárskeho subjektu povinný rozhodnúť aj po vydaní kladného rozhodnutia Komisie o platnosti vykonávacích opatrení a o vrátení poskytnutej finančnej pomoci. Z rozsudku z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, Zb. s. I-469, ďalej len „rozsudok CELF", bod 46), vyplýva, že v takom prípade právo Únie ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť nariadiť vhodné opatrenia na účinnú nápravu dôsledkov protiprávnosti, ale že aj v prípade, že neexistujú mimoriadne okolnosti, daný vnútroštátny súd nie je povinný nariadiť vrátenie protiprávnej pomoci v celom rozsahu. V rovnakom prípade je vnútroštátny súd podľa práva Únie povinný nariadiť, aby príjemca pomoci platil z tejto pomoci úroky za obdobie protiprávnosti. V rámci svojho vnútroštátneho práva môže tento súd okrem vymáhania vrátenia protiprávnej pomoci nariadiť bez toho, aby bolo dotknuté právo členského štátu, neskôr nové poskytnutie tejto pomoci. Takisto môže prijímať žiadosti o náhradu škôd spôsobených protiprávnou povahou pomoci. Je teda zrejmé, že v prípade protiprávneho poskytnutia pomoci nasledovaného kladným rozhodnutím Komisie právo Únie nebráni tomu, aby príjemca jednak mohol požadovať vyplatenie pomoci, ktorá má byť vyplatená v budúcnosti, a jednak, aby si mohol nechať pomoc poskytnutú pred kladným rozhodnutím bez toho, aby tým boli dotknuté následky, ktoré majú byť za podmienok spresnených v rozsudku CELF vyvodené z protiprávnosti predčasne poskytnutej pomoci (pozri rozsudok Súdneho dvora z 18. decembra 2008, Wienstrom, C-384/07, Zb. s. I-10393, body 27 až 30 a tam citovanú judikatúru).

61 V predmetnej veci, pokiaľ ide po prvé o údajnú neplatnosť kapitálového vkladu, treba uviesť bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o právnych dôsledkoch nezákonnosti kapitálového vkladu podľa nemeckého práva, že žalobkyne vo veci T-443/08 neuvádzajú, v čom, okrem údajných dôsledkov, ktoré vyplývajú z tejto neplatnosti (pozri bod 62 vyššie), je táto neplatnosť spôsobilá zasiahnuť do ich záujmov v zmysle judikatúry uvedenej v bode 46 vyššie.

62 Argumentáciu žalobkýň vo veci T-443/08, pokiaľ ide po prvé o údajné dôsledky neplatnosti, treba zamietnuť. Uvádzané dôsledky, ak budú potvrdené, sa nedotýkajú priamo žalobkýň, ale dotýkajú sa FLH a MF. Okrem toho, ako FLH a MF uviedli vo svojej odpovedi na písomnú otázku Všeobecného súdu, nie žalobkyne vo veci T-443/08, ale FLH a MF by museli zaplatiť úroky z kapitálového vkladu za obdobie od jeho poskytnutia do vydania napadnutého rozhodnutia, a to v súlade s rozsudkom CELF, ako Komisia uviedla v rozhodnutí z 30. septembra 2009 (pozri bod 20 vyššie). Prípustnosť návrhu na zrušenie podaného fyzickou alebo právnickou osobou je však podmienená tým, že táto osoba preukáže osobný záujem na zrušení napadnutého aktu (pozri uznesenie Súdu prvého stupňa z 29. apríla 1999, Unione provinciale degli agricoltori di Firenze a i./Komisia, T-78/98, Zb. s. II-1377, bod 30). Pokiaľ ide o skutočnosť uvedenú žalobkyňami vo veci T-443/08, že sú akcionármi FLH a MF a podieľajú sa na určovaní ich vedúcich zamestnancov, nič neumožňuje preukázať, že na základe tejto skutočnosti majú samostatný záujem, odlišný od záujmu príjemcu, požiadať o zrušenie Rozhodnutia. Ak osoba, ktorá vlastní časť základného imania podniku, nemôže uplatniť iný záujem na konaní, než záujem na konaní tohto podniku dotknutého aktom Únie, môže brániť svoje záujmy dotknuté týmto aktom len ako spoločník daného podniku, ktorý má právo podať žalobu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. júna 2000, Euromin/Rada, T-597/97, Zb. s. II-2419, bod 50).

63 V každom prípade treba pre úplnosť uviesť, že dôsledky uvedené žalobkyňami vo veci T-443/08 sú budúce, hypotetické a neisté, takže nemôžu zakladať ich záujem na konaní podľa judikatúry uvedenej v bode 58 vyššie. Na úvod treba uviesť, že vo svojej žalobe žalobkyne vo veci T-443/08 odkazujú na „možné“ dôsledky údajnej neplatnosti kapitálového vkladu v oblasti práva spoločností a platobnej neschopnosti, a nie na určité dôsledky. Pokiaľ ide v prvom rade o riziko platobnej neschopnosti FLH, tieto žalobkyne sa domnievajú, že platobnú neschopnosť FLH, a v dôsledku toho aj platobnú neschopnosť MF, „môže spôsobiť“ žiadosť o vrátenie predmetnej pomoci. Ale uvedené žalobkyne, ktorým bola v tejto súvislosti položená otázka Všeobecným

súdom, neuviedli žiadnu žalobu podanú na vnútroštátny súd, ktorej predmetom by bolo vrátenie predmetnej pomoci, ktoré navyše právo Únie nepožaduje, ako vyplýva z judikatúry uvedenej v bode 60 vyššie. Navyše žalobkyne vo veci T-443/08 nepredložili žiaden dôkaz, ktorý by umožňoval preukázať, že zaplatenie úrokov za obdobie od poskytnutia pomoci do vydania Rozhodnutia by ohrozilo platobnú schopnosť FLH alebo MF. Čo sa týka tvrdenia, že platobná neschopnosť by mohla spôsobiť, že letisku Lipsko/Halle by bolo odňaté povolenie na prevádzkovanie, toto tvrdenie treba, ak sa nepreukáže riziko platobnej neschopnosti, zamietnuť. Ďalej čo sa týka dôsledkov uvedených v oblasti účtovníctva, zo žaloby vyplýva, že situácia nie je v nemeckom práve jednoznačná, a to tak v judikatúre, ako aj v právnej náuke a že žalobkyne vo veci T-443/08 odkazujú len na hypotetické situácie, vrátane porušenia povinnosti vyhlásiť konkurz (pozri bod 38 vyššie), ktoré však nie sú isté. Napokon, pokiaľ ide o dôsledky týkajúce sa občianskoprávnej zodpovednosti, žalobkyne vo veci T-443/08 neuvádzajú žiadne konanie, ktoré bolo začaté pred vnútroštátnym súdom a ktoré by smerovalo proti FLH, MF alebo jej vedúcim zamestnancom.

64 Napokon treba konštatovať, že judikatúra v oblasti štátnej pomoci, na ktorú odkazujú žalobkyne vo veci T-443/08 s cieľom odôvodniť prípustnosť ich žaloby, nie je v predmetnej veci relevantná. Rozsudok Súdu prvého stupňa z 10 apríla 2008, Holandsko/Komisia (T-233/04, Zb. s. II-591, bod 41) sa týkal žaloby členského štátu proti rozhodnutiu Komisie, podľa ktorého sa predmetné opatrenie v danej veci týkalo štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, ktorá bola považovaná za zlučiteľnú so spoločným trhom v súlade s článkom 87 ods. 3 ES. Preto treba najskôr uviesť, že druhý odsek článku 230 ES dáva každému členskému štátu právo spochybniť prostredníctvom žaloby o neplatnosť zákonnosť rozhodnutia Komisie bez toho, aby bol výkon tohto práva podmienený preukázaním záujmu na konaní, takže tento rozsudok sa týka situácie, ktorá je odlišná od situácie, ktorá je predmetom veci samej. Okrem toho v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne vo veci T-443/08 vo svojej replike, z tohto rozsudku nevyplýva, že označenie predmetného opatrenia za štátnu pomoc nestačí samo osebe na uznanie právneho záujmu na konaní, keď členský štát oznámil Komisii

opatrenie a požiadal ju, aby rozhodla, že nejde o pomoc. Ďalej, na rozdiel od veci samej, opatrenie, ktorého sa týkal už citovaný rozsudok Holandsko/Komisia, bolo schémou pomoci, takže s rozhodnutím Komisie súviselo neskoršie uplatnenie ustanovení v oblasti existujúcich schém pomoci. Napokon, na rozdiel od predmetného prípadu, kvalifikácia predmetného opatrenia v uvedenej veci vyvolávala dôsledky, pokiaľ ide o uplatnenie právnej úpravy zakazujúcej kumulovanie štátnej pomoci.

65 Pokiaľ ide o rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2000, Alitalia/Komisia (T-296/97, Zb. s. II-3871), treba zdôrazniť, že na rozdiel od veci, ktorej sa týkal uvedený rozsudok, kvalifikácia kapitálového vkladu ako štátnej pomoci umožnila Komisii preskúmať zlučiteľnosť opatrenia so spoločným trhom. Ale na rozdiel od situácie, ktorej sa týkal tento rozsudok, Komisia vo veci samej schválila kapitálový vklad bez toho, aby stanovila akúkoľvek podmienku.

66 Pokiaľ ide o rozsudok Súdu prvého stupňa z 9. júla 2008, Alitalia/Komisia (T-301/01, Zb. s. II-1753), stačí konštatovať, že rozhodnutie Komisie označujúce opatrenie, ktorého sa týkala táto vec, za štátnu pomoc, znamenalo, že vyplatenie tretej časti tejto pomoci podliehalo schváleniu Komisie. V predmetnej veci to tak však nie je.

67 Pokiaľ ide, po druhé, o pochybnosti v súvislosti s výškou predmetnej pomoci, treba uviesť, že keďže určenie tejto výšky môže ovplyvniť vrátenie protiprávnej pomoci alebo platenie úrokov, ovplyvňuje to situáciu FLH a MF, na ktoré samotné sa môže

vzťahovať toto vrátenie alebo toto platenie, a nie priamo situáciu žalobkýň vo veci T-443/08. O tieto pochybnosti teda nemožno opierať ich právny záujem na konaní.

68 Zo všetkých týchto úvah vyplýva, že žalobkyne vo veci T-443/08 nepreukázali existenciu skutočne existujúceho právneho záujmu na konaní proti článku 1 Rozhodnutia v rozsahu, v akom stanovuje po prvé, že kapitálový vklad predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, a po druhé, že uvedená pomoc dosahuje výšku 350 miliónov eur.

69 Preto treba žalobu vo veci T-443/08 zamietnuť ako neprípustnú bez toho, aby sa musela preskúmať námietka neprípustnosti vznesená Komisiou, ktorá je založená na neexistencii osobnej dotknutosti žalobkýň v tejto veci.

O veci samej

70 Na podporu svojej žaloby vo veci T-455/08 žalobkyne v tejto veci (ďalej len „žalobkyne“) uvádzajú osem žalobných dôvodov založených najmä, pokiaľ ide o prvý žalobný dôvod, na porušení článku 87 ods. 1 ES, pokiaľ ide o druhý žalobný dôvod, na tom, že FLH nemohla byť príjemcom štátnej pomoci, pokiaľ ide o tretí žalobný dôvod, na nemožnosti označiť FLH za poskytovateľa a súčasne príjemcu štátnej pomoci, pokiaľ ide o štvrtý žalobný dôvod, na porušení zásad zákazu retroaktivity, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a rovnosti, pokiaľ ide o piaty žalobný dôvod, na porušení primárneho práva usmerneniami z roku 2005, pokiaľ ide o šiesty žalobný dôvod, uvedený subsidiárne, na procesných vadách, pokiaľ ide o siedmy žalobný dôvod, na porušení rozdelení právomocí vyplývajúcich zo Zmluvy ES a pokiaľ ide o ôsmy žalobný dôvod, na nedostatočnom odôvodnení výšky údajnej pomoci.

O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 87 ods. 1 ES

Tvrdenia účastníkov konania

71 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia nesprávne určila, že financovanie južnej dráhy predstavuje štátnu pomoc.

72 V prvom rade žalobkyne tvrdia, že pojem podnik v zmysle článku 87 ods. 1 ES sa neuplatňuje na regionálne letiská a ešte menej na financovanie letiskovej infraštruktúry.

73 Po prvé, výstavba tejto infraštruktúry nepredstavuje hospodársku činnosť, ale spadá pod dopravnú politiku, hospodársku politiku a regionálnu politiku. Okrem toho Komisia v predmetnej veci uznala túto politickú úlohu výstavby južnej dráhy (odôvodnenia č. 261 a 262 Rozhodnutia). Navyše z oznámenia Komisie z 24. januára 2007 nazvaného „Akčný plán pre kapacitu, účinnosť a bezpečnosť letísk v Európe“ (KOM(2006) 0819 v konečnom znení) vyplýva, že úprava letísk taktiež reaguje na záujmy Únie.

74 Po druhé, výstavba južnej dráhy nie je hospodárskou činnosťou, lebo súkromný investor by takúto činnosť nevykonával. Neexistuje vlastne žiadna perspektíva návratnosti investície, lebo náklady na výstavbu nemožno používateľom letiska vyúčtovať prostredníctvom letiskových poplatkov. Podľa žalobkýň táto nemožnosť vyplýva zo

skutočnosti, že v Nemecku podliehajú tieto poplatky povoleniu príslušného orgánu spolkovej krajiny, v ktorej sa nachádza letisko, a súkromní investori nemôžu ovplyvniť ich výšku. Táto výška teda nemôže byť stanovená slobodne prevádzkovateľom na základe ekonomických úvah a nemá vlastne žiaden vzťah k hodnote investície. Poplatky platené používateľmi letiskových zariadení preto nepredstavujú, ako nesprávne uvádza Komisia, protihodnotu za výstavbu týchto zariadení. A keďže sa táto vec týka južnej dráhy, ktorá sa bude využívať výhradne na letecké účely, nie sú relevantné ani priestory prenajaté na obchodné účely nad rámec leteckých operácií.

75 Podľa žalobkýň Komisia tým, že sa domnieva, že prevádzka nemôže byť pre súkromného investora zisková, uznáva, že je nemožné vybudovať regionálne letisko, ako je letisko Lipsko/Halle, len s pomocou súkromných investícií, lebo táto činnosť nie je hospodárskou činnosťou, ale ide o opatrenie štrukturálnej politiky. V tejto súvislosti žalobkyne dodávajú, že Komisia tým, že prirovnáva verejné letiská k súkromným podnikom, popiera ich osobitnú úlohu, pre ktorú je charakteristický malý hospodársky rozhodovací priestor. V prvom rade žalobkyne znášajú fixné náklady, pokiaľ ide o zariadenia, prevádzku a zamestnancov, ktoré sú vyššie než priemerné náklady. Okrem toho je ich rozhodovací priestor obmedzený významnými poplatkami a prísnymi právnymi podmienkami. Napokon náklady na verejnú infraštruktúru by v zásade mali znášať územno-správne celky, čo Komisia uznala, najmä pokiaľ ide o prístavy. Komisia by teda nemala uplatňovať rozdielny prístup pre prístavy a pre letiská.

76 Po tretie, hospodárska činnosť nie je hlavným predmetom letísk a skutočnosť, že si môžu prípadne konkurovať, neumožňuje odvodiť, že ide o podniky. Okrem toho sa Komisia sama domnievala, že treba rozlišovať rôzne činnosti prevádzkovateľa letiska (odôvodnenie č. 178 Rozhodnutia), lebo všetky nemajú hospodársku povahu. V tejto

veci sa investícia týkala len zariadenia, v danom prípade južnej dráhy. Žiaden súkromný investor by ale do nej neinvestoval. Komisia to však nezohľadnila a vychádzala len z globálneho pohľadu na letisko, poňatého ako podnik.

77 V tejto súvislosti žalobkyne vo svojej replike dodávajú, že výstavba letiskovej infraštruktúry a jej prevádzkovanie predstavuje dve rôzne činnosti, v prípade ktorých musí Komisia preukázať ich ekonomický charakter, a to pozitívnym spôsobom pre každú z týchto činností, pričom potreba tohto rozlišovania bola potvrdená najmä v rozsudku Súdu prvého stupňa zo 17. decembra 2008, Ryanair/Komisia (T-196/04, Zb. s. II-3643). V predmetnej veci Komisia takéto rozlíšenie nevykonala a tým, že odvodila hospodársky charakter výstavby južnej dráhy z hospodárskeho charakteru prevádzkovania letiska, nepreukázala hospodársky charakter uvedenej výstavby.

78 Okrem toho Komisia nepredložila žiaden dôkaz o neoddeliteľnosti činností výstavby a prevádzkovania letiskovej infraštruktúry. V tomto ohľade žalobkyne odmietajú tvrdenie, podľa ktorého je výstavba podmienkou *sine qua non* prevádzkovania, a uvádzajú najmä, že relevantná otázka sa týka oddeliteľnosti samotných činností a nie povahy týchto činností. V každom prípade je toto tvrdenie nesprávne, lebo existuje veľké množstvo predchádzajúcich podmienok, bez ktorých nemôže byť hospodárska činnosť vykonávaná, pričom uskutočňovanie týchto podmienok nepredstavuje automaticky hospodársku činnosť. V tejto súvislosti žalobkyne odmietajú tvrdenie Komisie, podľa ktorého prevádzkovateľ určitého zariadenia musí nevyhnutne financovať jeho výstavbu, pričom sa opierajú o konkrétne prípady (múzeá, verejné školy alebo univerzity, motoresty). Ďalej žalobkyne uvádzajú, že výstavba a prevádzkovanie sa

týkajú rôznych subjektov a sektorov. Okrem toho uvádzajú, že rozlíšenie medzi výstavbou, prevádzkovaním a používaním zariadení predstavuje základnú zásadu praxe Komisie v rámci posúdenie financovania infraštruktúry verejnými orgánmi s ohľadom na ustanovenia v oblasti štátnej pomoci. V predmetnej veci je kritérium pre uplatnenie tejto zásady splnené, lebo všetci prípadní používatelia majú rovnaký a nediskriminačný prístup k južnej dráhe, takže ak sa uvedená zásada uplatní, ustanovenia v oblasti štátnej pomoci sa na kapitálový vklad nevzťahujú. Nakoniec neexistencia odlíšenia činností by viedla k všeobecnej kontrole politiky členských štátov v oblasti infraštruktúry, takže Komisia by mohla s ohľadom na pravidlá v oblasti štátnej pomoci kontrolovať financovanie infraštruktúry vo všetkých odvetviach. V tejto súvislosti žalobkyne nesúhlasia s tvrdením, podľa ktorého ak nebude mať financovanie výstavby infraštruktúry povahu pomoci, členské štáty budú neustále vytvárať nových konkurentov, pričom uvádzajú, že toto tvrdenie nezodpovedá realite, lebo výstavba letiska je skôr výnimočná.

79 V druhom rade žalobkyne zdôrazňujú, že výstavba letísk nie je zabezpečovaná súkromnými subjektmi. V rámci Únie neexistuje žiaden prípad, keď by výstavbu letiska alebo jeho podstatné rozšírenie, financovali sami súkromní investori. Neexistuje teda žiadne rozhodnutie, v ktorom by Komisia dospela k záveru, že je splnená podmienka súkromného investora. Naopak Komisia vo svojom rozhodnutí 2004/393/ES z 12. februára 2004 o výhodách priznaných Valónskym regiónom a Brussels South Charleroi Airport leteckej spoločnosti Ryanair pri vytvorení jej základne v Charleroi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 137, s. 1) uznala, že v Európe neexistuje žiaden prípad výstavby súkromného letiska *ex nihilo* bez účasti verejných financií. Výstavba letiskových zariadení teda patrí medzi činnosti, ktoré boli vždy vykonávané verejnými zariadeniami, a je nutné, aby nimi boli vykonávané. Jej hospodársky charakter je teda vylúčený z dôvodu neexistencie príslušného trhu.

80 V tejto súvislosti žalobkyne po prvé uvádzajú, že pokiaľ ide o tvrdenie uvedené v odôvodnení č. 169 Rozhodnutia, podľa ktorého súkromní investori prejavili živý záujem o podiel v letiskách, Komisia neuvádza, či sa tento záujem týkal regionálnych alebo veľkých letísk alebo či išlo o podiel na už existujúcich letiskách alebo letiskách, ktoré ešte neboli vybudované. Navyše neuviedla žiaden príklad na podporu týchto tvrdení. Okrem toho nerozlišuje, či ide o investície do letísk ako takých, alebo len investície do dopravnej infraštruktúry, pričom len investovanie do infraštruktúry je porovnateľné s danou vecou.

81 Po druhé žalobkyne konštatujú, že Komisia nepredložila žiaden dôkaz v súvislosti so svojím tvrdením uvedeným v odôvodnení č. 170 Rozhodnutia, podľa ktorého orgány zmenili svoj prístup, pokiaľ ide o podiel súkromných investorov v letiskách.

82 Po tretie žalobkyne, opierajúc sa o rozhodnutie 2004/393 a univerzitnú štúdiu z roku 2001 nazvanú „Hospodárska súťaž medzi letiskami a uplatnenie pravidiel v oblasti štátnej pomoci“ (ďalej len „štúdia z roku 2001“), odmietajú tvrdenie Komisie, podľa ktorého sú letiská vo veľkej miere postavené za pomoci súkromných zdrojov. To je nesprávne, a to aj v prípade, že sa zohľadní len situácia v Nemecku. V prvom rade je účasť súkromných spoločníkov v letiskách, a to vrátane letísk, ktoré ponúkajú medzinárodné spoje, menšinová. Ďalej, hoci sú niektoré letiská čiastočne privatizované, súkromní investori sa nepodieľali na ich výstavbe. Napokon pokusy o súkromné prevádzkovanie regionálnych letísk viackrát stroskotali. V skutočnosti teda nie je možné postaviť v Nemecku regionálne letisko na súkromnom základe bez verejnej pomoci.

83 Po štvrté žalobkyne odmietajú relevantnosť príkladov letiskovej infraštruktúry postavenej s pomocou súkromných prostriedkov uvedených Komisiou, a síce letiska Ciudad Real (Španielsko), piateho terminálu letiska v Heathrow (Spojené kráľovstvo) a letísk vo Viedni (Rakúsko) a Frankfurte nad Mohanom (Nemecko).

84 V treťom rade sa žalobkyne domnievajú, že odkaz na rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2000, Aéroports de Paris/Komisia (T-128/98, Zb. s. II-3929), potvrdený rozsudkom Súdneho dvora z 24. októbra 2002, Aéroports de Paris/Komisia (C-82/01 P, Zb. s. I-9297, ďalej len „judikatúra ADP"), v usmerneniach z roku 2005 a v Rozhodnutí, je neúčinný. V prvom rade nešlo o výstavbu letiskovej infraštruktúry, ale o jej prevádzkovanie. Ďalej nešlo o výklad pojmu podnik v zmysle článku 87 ES, ale o porušenie zákazu zneužívania dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES. A napokon šlo o činnosť veľkého medzinárodného letiska, ktoré sa líši od malých regionálnych letísk, akým je letisko Lipsko/Halle.

85 ADV súhlasí s pripomienkami predloženými žalobkyňami. Po prvé tvrdí, že výstavba letiskovej infraštruktúry nepredstavuje hospodársku činnosť. Po druhé ADV tvrdí, že oddelenie splnenia úlohy verejnej moci v rámci financovania infraštruktúry a výkonu hospodárskej činnosti v rámci jej prevádzkovania, nie je v rozpore s judikatúrou ADP. Po tretie uvádza, že toto funkčné oddelenie je uznané v judikatúre a rozhodovacej praxi Komisie. Po štvrté sa ADV domnieva, že možnosť verejného financovania projektov všeobecného záujmu musí ostať zachovaná.

86 Komisia nesúhlasí s argumentáciou žalobkýň a vedľajšieho účastníka konania.

Posúdenie Všeobecným súdom

87 Treba pripomenúť, že kvalifikácia štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES vyžaduje, aby sa splnili všetky podmienky uvedené v tomto ustanovení. Po prvé musí ísť o zásah štátu alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé tento zásah musí byť spôsobilý ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Po tretie musí poskytnúť výhodu jeho príjemcovi tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru. Po štvrté musí narúšať hospodársku súťaž alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 22. februára 2006, Le Levant 001 a i./Komisia, T-34/02, Zb. s. II-267, bod 110 a tam citovanú judikatúru).

88 Pokiaľ ide o pojem podnik, treba zdôrazniť, že v kontexte práva hospodárskej súťaže tento pojem zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od jeho právneho postavenia a spôsobu financovania (pozri rozsudok Súdneho dvora z 10. januára 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a i., C-222/04, Zb. s. I-289, bod 107 a tam citovanú judikatúru; pozri tiež rozsudky Súdneho dvora z 11. júla 2006, FENIN/Komisia, C-205/03 P, Zb. s. I-6295, bod 25, a z 1. júla 2008, MOTOE, C-49/07, Zb. s. I-4863, bod 21).

89 Podľa ustálenej judikatúry je hospodárskou činnosťou akákoľvek činnosť pozostávajúca z ponúkania tovarov alebo služieb na danom trhu (pozri rozsudok Cassa di Risparmio di Firenze a i., už citovaný v bode 88 vyššie, bod 108 a tam citovanú judikatúru, pozri tiež rozsudky FENIN/Komisia, už citovaný v bode 88 vyššie, bod 25, a MOTOE, už citovaný v bode 88 vyššie, bod 22).

90 Je potrebné tiež pripomenúť, že pojem štátna pomoc, ktorý je definovaný v Zmluve ES, má právnu povahu a má sa vykladať na základe objektívnych skutočností. Z tohto dôvodu musí súd Únie v zásade a s ohľadom jednak na konkrétne okolnosti sporu, o ktorom rozhoduje, a jednak na technickú alebo zložitú povahu hodnotení uskutočnených Komisiou vykonávať celkové preskúmavanie, pokiaľ ide o otázku, či opatrenie

patrí do pôsobnosti článku 87 ods. 1 ES. Z toho vyplýva, že je úlohou súdu overiť, či sú údaje uvádzané Komisiou vecne správne a či môžu preukázať, že sú splnené všetky podmienky, ktoré umožňujú kvalifikáciu opatrenia ako „pomoci" v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Keďže ide o komplexné ekonomické posúdenie, je tiež potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa súdne preskúmanie aktu Komisie, ktoré zahŕňa také posúdenie, musí obmedziť na overenie dodržania procesných predpisov a predpisov týkajúcich sa odôvodnenia, vecnej správnosti skutočností, ktoré viedli k prijatiu napádaného rozhodnutia, neexistencie zjavne nesprávneho posúdenia týchto skutočností alebo neexistencie zneužitia právomoci (rozsudok Súdneho dvora z 1. júla 2008, Chronopost/UFEX a i., C-341/06 P a C-342/06 P, Zb. s. I-4777, body 141 až 143).

91 Napokon, keďže pojem štátnej pomoci zodpovedá objektívnej situácii, ktorá sa posudzuje v okamihu prijímania rozhodnutia Komisie, treba pri vykonávaní vyššie uvedeného súdneho preskúmania vziať do úvahy práve tieto posúdenia vykonané k tomuto dátumu (rozsudok Chronopost/UFEX a i., už citovaný v bode 90 vyššie, bod 144).

92 S ohľadom na tieto zásady teda treba preskúmať daný žalobný dôvod, v rámci ktorého žalobkyne v podstate uplatňujú, že Komisia nesprávne považovala kapitálový vklad za štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, lebo keďže ide o rozšírenie regionálnej letiskovej infraštruktúry, letiská nie sú podnikom v zmysle tohto ustanovenia a táto činnosť nie je hospodárskou činnosťou.

93 V tejto súvislosti treba po prvé uviesť, že v rámci prevádzkovania letiska Lipsko/Halle FLH vykonáva hospodársku činnosť. Z judikatúry vyplýva, že správa letiskovej infraštruktúry predstavuje hospodársku činnosť (pozri rozsudok Ryanair/Komisia, už citovaný v bode 77 vyššie, bod 88 a tam citovanú judikatúru). To v predmetnej veci

potvrdzuje skutočnosť, že FLH ponúka letiskové služby za odplatu, ktorá pochádza najmä z letiskových poplatkov, pričom letiskové poplatky sa musia analyzovať ako protihodnota za služby poskytnuté koncesionárom letiska (pozri v tomto zmysle rozsudok Ryanair/Komisia, už citovaný v bode 77 vyššie, bod 90). Skutočnosť, že FLH spravuje regionálne letisko a nie medzinárodné letisko, nemôže spochybniť hospodársky charakter jej činnosti, lebo táto činnosť spočíva v poskytovaní služieb za odplatu na trhu regionálnych letiskových služieb. Okrem toho existenciu takéhoto trhu v predmetnej veci preukazuje skutočnosť, že letisko Lipsko/Halle konkurovalo iným regionálnym letiskám, najmä letisku vo Vatry (Francúzsko), pokiaľ ide o zriadenie európskeho leteckého uzla nákladnej letiskovej dopravy DHL, ako vyplýva najmä z odôvodnenia č. 8 Rozhodnutia. Navyše letisko, ktorého sa týkala vec, v ktorej bol vydaný rozsudok Ryanair/Komisia, už citovaný v bode 77 vyššie, bolo tiež regionálne. S ohľadom na judikatúru uvedenú v bode 89 vyššie umožňujú všetky tieto skutočnosti kvalifikovať činnosť prevádzkovania letiska Lipsko/Halle FLH ako hospodársku činnosť.

94 Po druhé treba konštatovať, že prevádzkovanie južnej dráhy sa bude podieľať na hospodárskej činnosti FLH. Ako vyplýva z odôvodnenia č. 177 Rozhodnutia, južná dráha je infraštruktúrou, ktorú bude FLH prevádzkovať na obchodné účely, lebo FLH nebude poskytovať uvedenú dráhu zadarmo, ale bude požadovať ako protihodnotu za jej používanie poplatky. V tejto súvislosti treba uviesť, že letiskové poplatky budú hlavným zdrojom príjmov na financovanie novej južnej dráhy, ako Komisia uviedla v odôvodnení č. 15 Rozhodnutia. Výstavba a rozšírenie uvedenej dráhy teda umožnia rast schopností FLH a jej hospodárskej činnosti spočívajúcej v prevádzkovaní letiska Lipsko/Halle.

95 Po tretie treba uviesť, že pri posudzovaní hospodárskeho charakteru činnosti FLH v kontexte verejného financovania rozšírenia južnej dráhy nie je vhodné oddeľovať výstavbu a rozšírenie infraštruktúry, v tomto prípade južnej dráhy, od jej neskoršieho

používania, a že otázka, či má neskoršie používanie vybudovanej infraštruktúry hospodársku povahu alebo nie, nevyhnutne určuje povahu činnosti rozšírenia (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok FENIN/Komisia, už citovaný v bode 88 vyššie, bod 26).

96 Pristávacie a odletové dráhy sú vlastne základnými zložkami hospodárskych činností vykonávaných prevádzkovateľom letiska. Výstavba pristávacích a odletových dráh teda umožňuje letisku vykonávať jeho hlavnú hospodársku činnosť, alebo, ak ide o výstavbu ďalšej dráhy alebo o rozšírenie existujúcej dráhy, túto činnosť rozvíjať.

97 Žalobkyne teda nesprávne uplatňujú, že hospodársky charakter jednej činnosti umožňuje odvodiť hospodársky charakter druhej činnosti, len ak sú tieto dve činnosti neoddeliteľné a nerozlíšiteľné a sú zaisťované tým istým subjektom, pričom Komisia musí preukázať, že tieto dve podmienky sú splnené. Navyše táto argumentácia nemá žiadnu výslovnú oporu v judikatúre.

98 Je pravda, že nie všetky činnosti správcu letiska musia mať hospodársku povahu. Činnosti, ktoré sa viažu na výkon výsadných práv verejnej moci, nemajú hospodársku povahu odôvodňujúcu uplatnenie pravidiel Zmluvy ES v oblasti hospodárskej súťaže (pozri rozsudok MOTOE, už citovaný v bode 88 vyššie, bod 24 a tam citovanú judikatúru). Kvalifikovanie činnosti ako spadajúcej do výkonu výsadných práv verejnej moci alebo ako hospodárskej činnosti sa totiž musí uskutočniť zvlášť pre každú činnosť, ktorú daný subjekt vykonáva (rozsudok MOTOE, už citovaný v bode 88 vyššie, bod 25).

99 Keďže v predmetnej veci výstavba a rozšírenie južnej dráhy nepatria vzhľadom na svoju povahu a predmet do výsadných práv verejnej moci, čo ani žalobkyne výslovne netvrdia, je správne, že na účely posúdenia hospodárskej povahy činnosti FLH Komisia nerozlišuje na jednej strane medzi výstavbou a rozšírením južnej dráhy a na druhej strane medzi jej prevádzkovaním. Pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého Komisia v odôvodnení č. 178 Rozhodnutia uznala potrebu rozlišovať rôzne činnosti prevádzkovateľa, je potrebné ho zamietnuť, keďže v uvedenom odôvodnení sa Komisia v zásade obmedzila len na to, že pripomenula zásady vyplývajúce z judikatúry uvedenej v bode 98 vyššie.

100 Z vyššie uvedeného vyplýva, že FLH v rozsahu, v akom prevádzkuje južnú dráhu, vykonáva hospodársku činnosť, od ktorej nemožno oddeliť činnosť spočívajúcu vo výstavbe tejto dráhy. Je teda potrebné zamietnuť argumentáciu, podľa ktorej nie je rozšírenie letiskovej infraštruktúry hospodárskou činnosťou, keďže hospodársky charakter tejto činnosti nemožno posúdiť nezávisle od charakteru prevádzkovania infraštruktúry.

101 Žiadne z tvrdení žalobkýň nemôže vyvrátiť tieto závery.

102 V prvom rade treba zamietnuť tvrdenie, podľa ktorého výstavba alebo rozšírenie južnej dráhy patrí do regionálnej, hospodárskej a dopravnej politiky. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že článok 87 ods. 1 ES nerozlišuje štátne zásahy podľa príčin alebo cieľov, ale definuje ich v závislosti od ich účinkov (pozri rozsudok Súdneho dvora z 2. júla 1974, Taliansko/Komisia, 173/73, Zb. s. 709, bod 27, a z 26. septembra 1996, Francúzsko/Komisia, C-241/94, Zb. s. I-4551, bod 20; rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. septembra 2006, Taliansko a Wam/Komisia, T-304/04 a T-316/04, neuverejnený

v Zbierke, bod 63), a kapitálový vklad zo strany verejných orgánov musí byť posúdený podľa kritéria súkromného investora, pričom je potrebné abstrahovať od akejkoľvek úvahy sociálnej povahy alebo regionálnej alebo sektorovej politiky (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 24. septembra 2008, Kahla/Thüringen Porzellan/Komisia, T-20/03, Zb. s. II-2305, bod 242 a tam citovanú judikatúru). Navyše, ako vyplýva z odôvodnení č. 258 až 263 Rozhodnutia, Komisia skutočnosť, že výstavba a rozšírenie južnej dráhy súvisia so všeobecným záujmom, a to najmä s regionálnym rozvojom, uznala a zohľadnila ju ako kritérium v rámci posúdenia zlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom.

103 Ako vyplýva z bodu 12 oznámenia z roku 1994, treba určite uviesť, že Komisia sa v minulosti domnievala, že realizácia projektov v oblasti infraštruktúry predstavuje opatrenie všeobecnej politiky, ktoré nemôže kontrolovať podľa pravidiel Zmluvy ES týkajúcich sa štátnej pomoci.

104 Je však potrebné pripomenúť, že otázku, či je pomoc štátnou pomocou podľa Zmluvy ES, treba vyriešiť na základe objektívnych skutočností, ktoré sa posudzujú v čase, keď Komisia prijíma svoje rozhodnutie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. júna 2006, Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, Zb. s. I 5479, bod 137, ako aj z 1. júla 2008, Chronopost a La Poste/UFEX a i., C-341/06 P a C-342/06 P, už citovaný v bode 90 vyššie, bod 95) a že Komisia je viazaná pravidlami a oznámeniami, ktoré prijíma v oblasti štátnej pomoci, ale iba pokiaľ sa neodchyľujú od riadneho uplatňovania noriem Zmluvy ES, keďže tieto predpisy nemôžu byť vykladané v tom zmysle, ktorým by sa zúžil dosah článkov 87 ES a 88 ES alebo ktorý by bol v rozpore s cieľmi stanovenými v týchto článkoch (pozri rozsudok Súdneho dvora z 11. septembra 2008, Nemecko a i./Kronofrance, C-75/05 P a C-80/05 P, Zb. s. I 6619, bod 65 a tam citovanú judikatúru).

105 Letecké odvetvie však zaznamenalo vývoj opísaný v odôvodneniach č. 169 až 171 Rozhodnutia, ktorý sa týkal najmä jeho organizácie, ekonomickej situácie a situácie v oblasti hospodárskej súťaže. Navyše judikatúra ADP od roku 2000 uznala, že

prevádzkovatelia letiska v zásade vykonávajú hospodársku činnosť v zmysle článku 87 ods. 1 ES, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, čo potvrdil rozsudok Ryanair/Komisia, už citovaný v bode 77 vyššie (bod 88).

106 Z tohto dôvodu s ohľadom na judikatúru uvedenú v bode 104 vyššie Komisia musela pri prijímaní Rozhodnutia zohľadniť tento vývoj a tento výklad, ako aj ich dosah, pokiaľ ide o uplatnenie článku 87 ods. 1 ES na financovanie infraštruktúry súvisiacej s výkonom činností týkajúcich sa prevádzkovania letiska a neuplatniť bod 12 oznámenia z roku 1994. Vzhľadom na úvahy uvedené vyššie sa Komisia teda správne v odôvodnení č. 174 domnievala, že od roku 2000 už nebolo *a priori* potrebné vylúčiť uplatnenie ustanovení týkajúcich sa štátnej pomoci na letiská.

107 V tomto kontexte treba dodať, že keďže prevádzkovateľ letiska nevykonáva len úlohy patriace najmä do politiky územného plánovania alebo dopravnej politiky, ale tiež, ako bolo uvedené, hospodársku činnosť, musí financovať prostredníctvom svojich vlastných zdrojov náklady na výstavbu, ktorá je základom jeho hospodárskej činnosti. Za týchto podmienok treba odmietnuť argumentáciu, podľa ktorej by mal náklady na verejnú infraštruktúru niesť územnosprávny celok. Navyše samotná skutočnosť, že na financovanie infraštruktúry sú potrebné verejné zdroje, nie je relevantná. Zásah verejnej moci, ktorý spočíva v poskytnutí kapitálu, ktorý štát priamo alebo nepriamo poskytne podniku, nie je kvalifikovaný ako štátna pomoc, len ak je poskytnutý za okolností zodpovedajúcich obvyklým podmienkam trhu.

108 V druhom rade treba zamietnuť aj tvrdenia žalobkýň týkajúce sa údajnej oddeliteľnosti činností týkajúcich sa výstavby a prevádzkovania letiskovej infraštruktúry.

109 Pokiaľ ide, po prvé, o tvrdenie uvedené žalobkyňami v ich replike, podľa ktorého je rozlíšenie medzi výstavbou, prevádzkovaním a používaním infraštruktúry hlavnou zásadou činnosti Komisie, a to nielen v oblasti letísk, ale aj v iných oblastiach, a ktorého kritérium uplatnenia je v tejto veci splnené, treba konštatovať, že ho treba zamietnuť, lebo kritérium vykonania tejto údajnej základnej zásady, ako uvádzajú žalobkyne (pozri bod 78 vyššie), nie je v tejto veci relevantné. Ako zdôrazňuje Komisia, skutočnosť, že všetci prípadní používatelia môžu používať zariadenia rovnakým a nediskriminačným spôsobom, môže byť príslušným kritériom, ktoré umožňuje vylúčiť existenciu pomoci v prospech dotknutých používateľov. Naopak neumožňuje určiť, či, ako v tejto veci, predstavuje verejné financovanie týchto zariadení pomoc v prospech jej prevádzkovateľa. Navyše bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o existencii údajnej praxe, treba konštatovať, že v žiadnom prípade nemôže spochybniť záver uvedený v bode 100 vyššie, podľa ktorého vykonáva FLH hospodársku činnosť, od ktorej nemožno oddeliť činnosť týkajúcu sa výstavby uvedenej dráhy. Pojem štátna pomoc má právnu povahu a má sa vykladať na základe objektívnych skutočností (pozri v tomto zmysle rozsudok Chronopost/UFEX a i., už citovaný v bode 90 vyššie, bod 141), a preto nemôže závisieť na subjektívnom posúdení Komisie a musí byť určený nezávisle od celej predchádzajúcej praxe tejto inštitúcie.

110 Po druhé, konkrétne príklady poskytnuté žalobkyňami, ako sú prevádzkovanie kaviarne v múzeu alebo motorestu na diaľnici, neumožňujú domnievať sa, že činnosť výstavby na jednej strane a činnosť prevádzkovania na druhej strane treba posudzovať oddelene. Nerozlišujú hlavnú činnosť od vedľajších činností, ktoré sú jej podriadené. Preto nie je hlavnou činnosťou múzea prevádzkovanie kaviarne a hlavnou činnosťou správcu diaľnice nie je prevádzkovanie motorestu. Naopak cieľ výstavby pristávacej dráhy súvisí s hlavnou hospodárskou činnosťou letiska, a síce s poskytovaním letiskových služieb.

111 Po tretie, tvrdenie odvodené od toho, že činnosti výstavby a prevádzkovania sa týkajú rozdielnych subjektov a odvetví, nemá vplyv na nutnosť preskúmať povahu činnosti, ktorá slúži na prípravu hospodárskej činnosti, spoločne s povahou tejto hospodárskej činnosti, z dôvodu väzby, ktorá medzi nimi existuje, lebo výstavba a rozšírenie dráhy sú podmienky, ktoré predchádzajú jej prevádzkovaniu. V každom prípade v kontexte kapitálového vkladu sú predmetné subjekty rovnaké, lebo ide o MF a FLH (pričom MF vlastní FLH), ktoré boli príjemcami uvedeného vkladu na účely výstavby južnej dráhy a ktoré budú okrem iného túto dráhu prevádzkovať.

112 Pokiaľ ide, po štvrté, o tvrdenie, podľa ktorého Komisia nepredložila dôkaz o neoddeliteľnom charaktere výstavby a prevádzkovania letiskových zariadení, treba uviesť, že ak nemajú charakter výsadných práv verejnej moci, Komisia nie je povinná preukázať hospodársku povahu všetkých odvetví činnosti podniku, ak sa tieto odvetvia podieľajú na celkovej hospodárskej činnosti tohto podniku a sú s ňou späté. Za tohto predpokladu sa Komisia môže obmedziť len na vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých sa domnieva, že podnik vykonáva hospodársku činnosť, a uviesť dôvody, na základe ktorých sa domnieva, že predmetné odvetvia činnosti sa podieľajú na uvedenej činnosti.

113 V každom prípade treba uviesť, že vzhľadom na vývoj uvedený v odôvodneniach č. 169 až 171 Rozhodnutia Komisia v odôvodnení č. 172 naznačuje, že výstavbu a prevádzkovanie letísk už nemožno považovať za verejnú úlohu, na ktorú sa v zásade nevzťahuje kontrola pomoci. Ďalej treba konštatovať, že z odôvodnenia č. 177 Rozhodnutia vyplýva, že Komisia označila FLH za podnik v zmysle článku 87 ods. 1 ES, pričom sa opierala o skutočnosť, že predmetné zariadenia prevádzkuje FLH na obchodné účely a že teda ide o zariadenia, ktoré sa používajú na obchodné účely. Za týchto podmienok treba dospieť záveru, že Komisia predložila dostatočné fakty, ktoré umožňujú

potvrdiť väzbu medzi rozšírením a prevádzkovaním južnej dráhy v súvislosti s kvalifikáciou kapitálového vkladu ako štátnej pomoci.

114 V treťom rade, pokiaľ ide o tvrdenia založené na tom, že výstavba letiska nie je zabezpečená súkromnými subjektmi a že výstavba južnej dráhy nemôže byť hospodárskou činnosťou, lebo žiaden súkromný investor by túto činnosť nevykonával z dôvodu neexistencie návratnosti investície, treba pripomenúť, že, ako vyplýva z už uvedeného, rozšírenie južnej dráhy predstavuje činnosť, ktorá sa priamo viaže na prevádzkovanie letiskových zariadení, ktoré je hospodárskou činnosťou.

115 Navyše skutočnosť, že činnosť nie je zabezpečená súkromným subjektom alebo nie je zisková, nie je relevantným kritériom v rámci jej kvalifikácie ako hospodárskej činnosti. Na účely tejto kvalifikácie judikatúra výslovne nevyžaduje (pozri bod 89 vyššie), aby bola predmetná činnosť vykonávaná súkromnými subjektmi, ani aby bola ziskovú. To isté platí, pokiaľ ide o kvalifikáciu ako podnik (pozri bod 88 vyššie).

116 Tieto tvrdenia teda treba zamietnuť ako neúčinné.

117 Po štvrté, pokiaľ ide o tvrdenia, ktorých cieľom ja spochybniť judikatúru ADP, treba najskôr uviesť, že pojmy podnik a hospodárska činnosť sú rovnaké vo všetkých oblastiach práva hospodárskej súťaže bez ohľadu na to, či ide o ustanovenia vzťahujúce sa na podniky, či ustanovenia vzťahujúce sa na členské štáty, lebo všetky tieto ustanovenia sledujú rovnaký cieľ, a síce cieľ stanovený v článku 3 písm. g) ES, ktorý spočíva v zavedení režimu zaručujúceho, aby hospodárska súťaž nebola na vnútornom trhu narušená. Judikatúra uvedená v bode 88 vyššie preto odkazuje na pojem podnik v kontexte práva hospodárskej súťaže bez toho, aby rozlišovala podľa toho, či ide o ustanovenia určené podnikom alebo ustanovenia určené členským štátom. Okrem toho, ako Komisia zdôraznila, Súdny dvor sám odkázal v kontexte štátnej pomoci na pojem

podnik uplatnený v súvislosti s kartelovými dohodami (pozri v tomto zmysle rozsudok Cassa di Risparmio di Firenze a i., už citovaný v bode 88 vyššie, bod 107). Preto skutočnosť, že sa judikatúra ADP týka uplatnenia článku 82 ES a nie článku 87 ES, nie je relevantná. Z rovnakého dôvodu preto treba zamietnuť tvrdenia žalobkýň, ktorých cieľom je spochybniť relevanciu rozsudku FENIN/Komisia, už citovaného v bode 88 vyššie.

118 Ďalej, hoci je pravda, že judikatúra ADP sa týkala veľkého medzinárodného letiska, bola potvrdená rozsudkom Ryanair/Komisia, už citovaným v bode 77 vyššie, ktorý sa týkal regionálneho letiska.

119 Napokon, hoci treba uviesť, že predmetná judikatúra sa netýka výstavby infraštruktúry, faktom zostáva, že táto okolnosť nespochybňuje predchádzajúce závery, ktoré sú založené na neoddeliteľnom charaktere činnosti týkajúcej sa správy a prevádzkovania letiska od činnosti týkajúcej sa výstavby alebo rozšírenia jeho infraštruktúry.

120 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Komisia sa správne domnievala, že kapitálový vklad predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

121 Prvý žalobný dôvod preto treba zamietnuť v celom rozsahu.

O druhom žalobnom dôvode založenom na tom, že FLH nemohlo byť príjemcom štátnej pomoci

Tvrdenia účastníkov konania

122 Žalobkyne tvrdia, že FLH nemôže byť príjemcom štátnej pomoci, lebo ide o štátnu jednoúčelovú spoločnosť („single purpose vehicle", ďalej len „SPV"). Uvádzajú, že hoci FLH je právnickou osobou súkromného práva odlišnou od verejných orgánov, ktoré ju vlastnia, jediným účelom jej vytvorenia a jej jediným cieľom je správa a prevádzkovanie verejných pozemných zariadení letiska Lipsko/Halle. FLH bola teda vytvorená len na účely správy tohto letiska a uskutočňovania operácií potrebných na tento účel. Treba ju teda považovať za SPV. Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, podľa ktorého FLH zabezpečovala množstvo úloh, žalobkyne odpovedajú, že Komisia nezohľadnila skutočnosť, že výstavbu letiskových zariadení treba posudzovať oddelene od ich prevádzkovania.

123 Žalobkyne zdôrazňujú, že Komisia v oblasti štátnej pomoci uznala zásadu vytvorenia SPV, ktorá má len verejných vlastníkov podielov, ako sú správcovské spoločnosti fondov. Podľa nich sú tieto SPV vytvorené verejnými orgánmi na jeden účel a sú im poskytnuté potrebné kapitálové prostriedky, aby mohli byť riadené vo verejnom záujme. Pôsobia nezávisle voči tretím osobám, ale nie sú nezávislé od verejných orgánov, ktoré im poskytujú zdroje. Ak by týmto spoločnostiam nebol poskytnutý kapitál, ktorý majú spravovať, Komisia by tieto spoločnosti neoznačila za príjemcov štátnej pomoci. Podľa žalobkýň je situácia FLH a týchto spoločností podobná, lebo FLH je povinná poskytnúť prípadným používateľom letiskové pozemné zariadenia otvoreným

a nediskriminačným spôsobom. FLH neplní, pokiaľ ide o tieto zariadenia, funkciu podnikateľa, lebo tieto zariadenia jej neboli zverené na slobodné použitie, ale s cieľom prevádzkovať ich v mene a podľa pokynov akcionárov.

124 Podľa žalobkýň, keďže sa Freistaat Sachsen a jeho spoločníci rozhodli poveriť FLH rozšírením južnej dráhy, museli jej poskytnúť finančné prostriedky potrebné na uskutočnenie tohto rozšírenia. Štát, ako spoločník, mal podľa nemeckého práva tiež túto povinnosť. Preto financovanie poskytnuté štátom, ako vlastníkom SPV a určené na infraštruktúru, nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Toto posúdenie je v súlade s judikatúrou ADP, ktorá sa netýkala poskytnutia pozemných zariadení letiskovým spoločnostiam, ale činností letiskových spoločností voči tretím osobám. V každom prípade, ak sa aj možno domnievať, že letisko je hospodársky subjekt, ktorý pôsobí na trhu voči tretím osobám, neznamená to, že spoločnosť, ktorá má na starosti infraštruktúru, treba tiež považovať za podnik v jej vzťahoch s jej vlastníkmi, v danom prípade s verejnými orgánmi.

125 Žalobkyne dodávajú, že odôvodnenia týkajúce sa kontroly FLH dokazujú nepresný charakter prístupu Komisie. FLH je 100 % kontrolovaná verejnými orgánmi. Ak by samotné tieto orgány postavili a spravovali letisko, financovanie pozemných zariadení by sa nepovažovalo za štátnu pomoc, ale len za financovanie úlohy verejnej služby samotnou administratívou. Podľa žalobkýň platí to isté, keď verejné orgány poveria touto úlohou nezávislý právnický subjekt vytvorený len na tento účel, v danom prípade FLH. V tejto súvislosti sa žalobkyne opierajú o rozhodnutie Komisie z 5. októbra 2001 K(2001) 2967 o štátnej pomoci NN 86/2001 (Írsko – Aer Rianta).

126 Napokon sa žalobkyne domnievajú, že Komisia tým, že sa považuje za príslušnú na vykonávanie kontroly opatrení prijatých verejnou správou, prekračuje právomoci, ktoré sú jej zverené. V prípade nepriznania právomoci Únii patrí verejná správa

v súlade s článkom 5 ods. 1 a 2 ES naďalej do právomoci členských štátov, vrátane uplatňovania práva Únie. Členské štáty sa preto môžu slobodne rozhodnúť, či ich zariadenia bude spravovať priamo verejný orgán alebo podnik vytvorený na tento účel. Žalobkyne sa preto domnievajú, že ak by sa takýto podnik považoval za príjemcu štátnej pomoci, zbavilo by to štáty možnosti založiť prevádzkové spoločnosti. Tým by boli ovplyvnené správne štruktúry členských štátov, čo nepatrí do pôsobnosti Komisie.

127 Komisia odmieta argumentáciu žalobkýň.

Posúdenie Všeobecným súdom

128 Opäť treba pripomenúť, že v oblasti práva hospodárskej súťaže pojem podnik zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od právneho postavenia tohto subjektu a spôsobu jeho financovania (pozri rozsudok Cassa di Risparmio di Firenze a i., už citovaný v bode 88 vyššie, bod 107 a tam citovanú judikatúru). V tejto súvislosti treba spresniť, že článok 87 ES zahŕňa všetky súkromné alebo verejné podniky a všetku výrobu uvedených podnikov, s výnimkou článku 86 ods. 2 ES (rozsudok Súdneho dvora z 15. marca 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Zb. s. I-877, bod 11).

129 Treba tiež uviesť, že existencia alebo neexistencia postavenia právnickej osoby odlišnej od štátu priznaná vnútroštátnym právom orgánu vykonávajúcemu hospodársku činnosť nemá vplyv na existenciu finančných vzťahov medzi štátom a týmto orgánom (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 16. júna 1987, Komisia/Taliansko,

118/85, Zb. s. 2599, body 10 a 13) a z tohto dôvodu na možnosť uvedeného orgánu byť príjemcom štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

130 Rovnako ako nemožno pripustiť, aby sa pravidlá štátnej pomoci obchádzali len tým, že sa vytvoria nezávislé inštitúcie poverené prideľovaním štátnej pomoci (rozsudok Súdneho dvora zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, C-482/99, Zb. s. I-4397, bod 23), nemožno ani tolerovať, aby samo vytvorenie SPV umožnilo, aby sa toto SPV vyhlo uvedeným pravidlám. Treba vlastne preskúmať, či tento subjekt vykonáva hospodársku činnosť, čiže či ho možno označiť za podnik a či požíval výhody prevodu štátnych prostriedkov (pozri v tomto zmysle rozsudok Francúzsko/Komisia, už citovaný, bod 24).

131 Tento výklad je potvrdený posúdeniami Komisie v oblasti investičných nástrojov a investičných fondov, na ktoré žalobkyne vlastne samy odkazujú. Ako vyplýva z usmernení o štátnej pomoci a rizikovom kapitále pre malé a stredné podniky (Ú. v. EÚ C 194, 2006, s. 2), Komisia nevylučuje, aby investičný fond alebo investičný nástroj bol považovaný za podnik, ktorý je príjemcom štátnej pomoci. Naopak sa v bode 3.2 prvom odseku uvedených usmernení domnieva, že treba určiť, či nejde o tento prípad. Komisia v piatom odseku tohto bodu uvádza, že vo všeobecnosti považuje investičný nástroj alebo investičný fond za sprostredkovateľa pre prevod pomoci na investorov a/alebo podniky, do ktorých sa investuje, a sám nie je príjemcom pomoci. Nevylučuje však, že to tak môže byť v niektorých prípadoch, ako vyplýva z bodu 3.2 piateho odseku uvedených usmernení, najmä za určitých podmienok v prípade opatrení týkajúcich sa priamych prevodov v prospech existujúcich nástrojov alebo fondov, ktoré združujú veľký počet rôznych investorov a ktoré majú charakter samostatného podniku.

132 V predmetnej veci, ako vyplýva z preskúmania prvého žalobného dôvodu, FLH vykonáva hospodársku činnosť a treba ju z tohto dôvodu považovať za podnik v zmysle článku 87 ods. 1 ES, ktorý je aktívny na trhu týkajúceho sa letísk. Okrem toho platí, že je príjemcom verejného financovania prostredníctvom kapitálového vkladu, ktoré bolo poskytnuté priamo FLH verejnými subjektmi. Za týchto podmienok bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o tom, či FLH je SPV, treba s ohľadom na zásadu stanovenú v bode 130 vyššie odmietnuť argumentáciu založenú na tom, že FLH nemožno považovať za príjemcu kapitálového vkladu, lebo ide o SPV. To isté platí, pokiaľ ide o tvrdenie vyplývajúce zo skutočnosti, že ak by nemecké orgány samy postavili a spravovali letisko, financovanie by sa nepovažovalo za štátnu pomoc.

133 Pokiaľ ide o rozhodnutie K(2001) 2967, na ktoré odkazujú žalobkyne (pozri bod 125 vyššie), toto rozhodnutie neumožňuje podporiť ich argumentáciu. Toto rozhodnutie sa týkalo najmä zmeny vlastníka letiska, pričom vlastníctvo bolo prenesené zo štátu na správcu, čo v tomto prípade nepredstavovalo štátnu pomoc, lebo Komisia dospela k názoru, že článok 87 ES nebráni členským štátom použiť štátne prostriedky na vytvorenie a vlastnenie podniku. Naopak toto rozhodnutie neumožňuje dospieť k záveru, že prenos štátnych prostriedkov na podnik vytvorený verejnými orgánmi s cieľom spravovať letisko umožňuje len na základe tohto dôvodu vyhnúť sa tomu, aby bol označený za štátnu pomoc.

134 Z uvedeného vyplýva, že žalobkyne nesprávne uplatňujú, že FLH nemôže byť príjemcom štátnej pomoci. Výhradu založenú na tom, že Komisia tým, že sa domnievala, že má právomoc vykonávať kontrolu opatrení prijatých verejnými orgánmi, prekročila právomoci, ktoré sú jej zverené, treba posúdiť v rámci prvej časti siedmeho žalobného dôvodu (pozri body 203 až 206 nižšie).

135 S touto výhradou treba druhý žalobný dôvod zamietnuť.

O treťom žalobnom dôvode založenom na nemožnosti kvalifikovať FLH súčasne ako poskytovateľa a príjemcu štátnej pomoci

Tvrdenia účastníkov konania

136 Žalobkyne tvrdia, že Rozhodnutie je rozporné, lebo FLH je kvalifikovaná súčasne ako príjemca aj ako poskytovateľ pomoci. Komisia sa vlastne domnievala, že FLH bola na jednej strane príjemcom kapitálového vkladu a na druhej strane bola v kontexte rámcovej dohody poskytovateľom pomoci DHL. Tieto dve funkcie sú však nezlučiteľné. Rozhodovacia prax Komisie v oblasti rizikového kapitálu ukazuje, že sa vzájomne vylučujú, lebo poskytovateľ pomoci môže len priznať pomoc alebo ju previesť na iný podnik.

137 Žalobkyne zdôrazňujú, že ak je tvrdenie Komisie, podľa ktorého by súkromný investor neposkytol neobmedzenú záruku v prospech DHL, dôvodné, dokazuje to, že FLH nepôsobila na trhu ako podnikateľ. FLH mohla prípadne poskytnúť pomoc, ale nemohla byť súčasne príjemcom pomoci. Navyše tvrdenie, podľa ktorého FLH priznala pomoc, dokazuje, že nie je podnikom v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Podnik nepriznáva pomoc, lebo ide o prirodzene nenávratnú dotáciu a žiaden podnik neposkytuje plnenie bez protiplnenia.

138 Čo sa týka tvrdenia Komisie, podľa ktorého samostatne preskúmala rôzne predmetné opatrenia, žalobkyne odpovedajú, že skutočnosť, že Komisia v skutočnosti nevykonala požadované rozlíšenia, vyplýva z toho, že na základe hospodárskej povahy činnosti spočívajúcej v prevádzkovaní letiska nesprávne odvodila hospodársku povahu

činnosti spočívajúcej vo výstavbe zariadení. Vytvorením vzťahu medzi týmito dvoma činnosťami priznala FLH dvojitú rolu poskytovateľa a príjemcu pomoci, pričom táto dvojitá rola je z povahy veci vylúčená.

139 Komisia nesúhlasí s argumentáciou žalobkýň.

Posúdenie Všeobecným súdom

140 Treba najskôr pripomenúť, že FLH bola príjemcom kapitálového vkladu, pričom, ako vyplýva z odôvodnení č. 165 až 224 Rozhodnutia, tento vklad sa považuje za štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

141 Ďalej treba uviesť, že podľa odôvodnení č. 225 až 252 Rozhodnutia boli DHL poskytnuté neobmedzené záruky priznané v súlade s oddielmi 8 a 9 rámcovej dohody a prísľubu, ktoré predstavovali pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES poskytnutú Freistaat Sachsen, MF a FLH. Osobitne treba uviesť, že rámcová dohoda bola uzatvorená medzi FLH a MF na jednej strane a DHL na druhej strane.

142 Treba teda konštatovať, že Komisia sa domnievala, že FLH bola príjemcom štátnej pomoci, v danom prípade kapitálového vkladu, ako aj jedným zo subjektov, ktoré poskytli ďalšiu štátnu pomoc, a síce záruky vyplývajúce z rámcovej dohody a vyhlásenia o úmysle.

143 Uvedené štátne pomoci však boli odlišné a boli predmetom samostatného posúdenia v Rozhodnutí, a nemožno sa preto domnievať, ako tvrdia žalobkyne, že kvalifikácia poskytovateľa pomoci je v danom prípade nezlučiteľná s kvalifikáciou príjemcu pomoci. Verejný podnik, tak ako vyplýva z judikatúry uvedenej v bode 128 vyššie, môže byť príjemcom štátnej pomoci, ak ide o podnik, ktorý je aktívny na trhu. Nič však nevylučuje, že uvedený podnik môže v rámci odlišného opatrenia poskytnúť pomoc. Štátna pomoc tak môže byť poskytnutá nielen priamo štátom, ale tiež verejnými alebo súkromnými orgánmi, ktoré štát zriadi alebo určí na účely správy pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, už citovaný v bode 10 vyššie, bod 23 a tam citovanú judikatúru). Štát teda môže veľmi dobre prostredníctvom svojho rozhodujúceho vplyvu na verejné podniky orientovať používanie ich zdrojov prípadne na financovanie osobitných výhod v prospech iných podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, už citovaný v bode 130 vyššie, bod 38). Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že podniky v zmysle článku 87 ES nemôžu poskytovať pomoc a že FLH mala buď patriť k štátu, alebo byť považovaná za podnik.

144 Je potrebné dodať, že v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, rozhodovacia prax Komisie v oblasti rizikového kapitálu nedokazuje nezlučiteľnosť funkcií poskytovateľa a príjemcu pomoci. Žiaden prvok z uvedenej praxe vlastne neumožňuje domnievať sa, že Komisia bezpodmienečne vylúčila, že príjemca opatrenia, ktoré je štátnou pomocou, môže v rovnakom čase poskytnúť iné opatrenie, ktoré je tiež štátnou pomocou. Z rozhodnutí uvedených žalobkyňami, ako aj z usmernení o štátnej pomoci a rizikovom kapitále pre malé a stredné podniky v podstate vyplýva, že Komisia skúma v každom prípade a s ohľadom na vlastnosti každého zamýšľaného opatrenia, či môže existovať štátna pomoc na úrovni investorov, na úrovni investičných fondov a na úrovni podnikov, do ktorých sa investuje. Navyše Komisia sa vo svojom rozhodnutí K(2007) 2329 z 29. mája 2007 o štátnej pomoci N 732/2006 (Holandsko – Režim na rizikový kapitál

„BioGeneration Venture Fund“) [*neoficiálny preklad*] domnievala, že nemožno vylúčiť, že existuje pomoc na úrovni fondov a na úrovni podnikov, do ktorých sa investuje.

145 S ohľadom na uvedené, ako aj na skutočnosť, že predmetné opatrenia pomoci sa líšia jedno od druhého, treba uviesť, že nič nebráni tomu, aby na jednej strane FLH ako štátny subjekt poskytla pomoc DHL prostredníctvom rámcovej dohody a prísľubu, a na druhej strane mohla ako podnik aktívny na trhu v oblasti letísk prijať štátnu pomoc, v danom prípade kapitálový vklad. Z preskúmania prvého a druhého žalobného dôvodu vyplýva, že Komisia sa správne domnievala jednak, že FLH vykonáva hospodársku činnosť a ide o podnik v zmysle článku 87 ods. 1 ES, a jednak, že je príjemcom štátnej pomoci vo forme kapitálového vkladu. Okrem toho žiadna skutočnosť neumožňuje spochybniť fakt, že FLH podpísala rámcovú dohodu a treba ju preto považovať za poskytovateľa súvisiacej pomoci, ani posúdenie Komisie uvedené v odôvodnení č. 227 Rozhodnutia, podľa ktorého sú rámcová dohoda a prísľub financované z verejných zdrojov a že rozhodnutia o poskytnutí týchto zdrojov pochádzajú od verejných orgánov. Napokon žalobkyne to v predmetnej veci ani nespochybňujú.

146 Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, Rozhodnutie nie je rozporné v rozsahu, v akom kvalifikuje FLH ako príjemcu a súčasne ako poskytovateľa pomoci. Tiež z neho vyplýva, že treba zamietnuť tvrdenie, podľa ktorého vzhľadom na to, že Komisia sa domnievala, že súkromný investor by neposkytol záruku DHL, nemožno FLH považovať za podnikateľa na trhu, takže nemôže byť príjemcom pomoci.

147 Vzhľadom na uvedené skutočnosti je potrebné tretí žalobný dôvod zamietnuť.

O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad zákazu retroaktivity, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a rovnosti

Tvrdenia účastníkov konania

148 Žalobkyne tvrdia, že uplatnenie usmernení z roku 2005 v tejto veci porušuje zásady zákazu retroaktivity, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a rovnosti.

149 Pokiaľ ide v prvom rade o porušenie zásady zákazu retroaktivity, žalobkyne najskôr tvrdia, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, v predmetnej veci uplatnila usmernenia z roku 2005. To vyplýva z odôvodnenia č. 30 Rozhodnutia, ako aj z jeho rozporného charakteru vzhľadom na odkazy na usmernenia z roku 2005 (odôvodnenia č. 30, 174, 176 a 195).

150 Žalobkyne ďalej tvrdia, že usmernenia z roku 2005 nemožno uplatniť, lebo relevantný deň pre posúdenie poskytnutia kapitálového vkladu sa nachádza pred nadobudnutím ich účinnosti. Stanovujú, že sa uplatňujú na pomoc poskytnutú po ich vyhlásení 9. decembra 2005, čím výslovne vylúčili možnosť retroaktívneho uplatnenia. V predmetnej veci sa akcionári MF rozhodli poskytnúť FLH kapitálový vklad v nadväznosti na rozhodnutie predstavenstva MF zo 4. novembra 2004. Kapitálový vklad bol teda poskytnutý FLH pred nadobudnutím účinnosti usmernení z roku 2005, teda v čase, keď bolo účinné len oznámenie z roku 1994. Preto Komisia porušila zásadu zákazu retroaktivity tým, že na kapitálový vklad uplatnila usmernenia z roku 2005.

151 Žalobkyne dodávajú, že podľa judikatúry sa nová právna úprava, o ktorej členský štát vedel v štádiu návrhu, neuplatňuje retroaktívne. Preto usmernenia z roku 2005, ktoré viac než rok po poskytnutí kapitálového vkladu určujú, či tento vklad predstavuje štátnu pomoc, a ktorých návrh bol oznámený členským štátom niekoľko mesiacov po uvedenom vklade, už vôbec nemôžu mať retroaktívny účinok.

152 Pokiaľ ide v druhom rade o porušenie zásad legitímnej dôvery a právnej istoty, žalobkyne uplatňujú, že pri prijímaní rozhodnutia týkajúceho sa južnej dráhy 4. novembra 2004 sa nedalo predvídať, že Komisia zmení svoje posúdenie v súvislosti s ustanovením v oblasti štátnej pomoci týkajúcim sa financovania infraštruktúry regionálnych letísk. Tvrdenie, že toto financovanie môže predstavovať štátnu pomoc, sa objavilo až v roku 2005, to znamená po poskytnutí kapitálového vkladu. Až do prijatia usmernení z roku 2005 vlastne neexistovala v tomto smere žiadna ustálená prax Komisie a panovala veľká právna neistota. Ani za predpokladu, že by existovala prax, nemohli sa o nej nemecké orgány a žalobkyne dozvedieť, lebo predmetné rozhodnutie bolo jednak zverejnené len na internetovej stránke Komisie a nie v *Úradnom vestníku Európskej únie* a jednak nebolo zverejnené v nemeckom jazyku, a žalobkyne mu teda nerozumeli. Za týchto podmienok sa preto žalobkyne domnievajú, že zmenu, ku ktorej došlo vo výklade článku 87 ods. 1 ES, nebolo možné predvídať.

153 Žalobkyne okrem toho zdôrazňujú, že tento vývoj nebolo možné odvodiť z rozhodovacej praxe Komisie, z judikatúry alebo zo štúdie z roku 2001. V tejto súvislosti najmä zdôrazňujú, že ak sa na základe judikatúry ADP mal rozšíriť rozsah pôsobnosti pravidiel v oblasti štátnej pomoci na všetky opatrenia prijaté v sektore letísk, Komisia mala zrušiť oznámenie z roku 1994 alebo ho zmeniť, aby zaistila právnu istotu. K tomu však nedošlo, lebo pred Rozhodnutím sa judikatúra nemohla vykladať v tom zmysle, že na výstavbu regionálnej infraštruktúry sa vzťahujú ustanovenia upravujúce pomoc, ale tak, že sa aj naďalej uplatňujú zásady oznámenia z roku 1994. Pokiaľ ide o skutočnosť

uvedenú Komisiou, že pred prijatím usmernení z roku 2005 oznámili nemecké orgány opatrenia týkajúce sa výstavby alebo rozvoja regionálnych letísk (štátna pomoc N 644i/2002), žalobkyne odpovedajú, že členské štáty pravidelne oznamujú opatrenia z dôvodu právnej istoty, aj keď sa domnievajú, že nejde o štátnu pomoc. Z tohto oznámenia teda nemožno odvodiť, že pred prijatím záväzku týkajúceho sa financovania južnej dráhy vychádzali nemecké orgány z toho, že môže ísť o štátnu pomoc.

154 Žalobkyne napokon tvrdia, že keďže usmernenia z roku 2005 konkrétnym spôsobom upravujú svoje uplatnenie v čase, Komisia tým, že ich uplatnila na deň pred nadobudnutím ich účinnosti, porušila svoje vlastné kritériá skúmania, ktoré sa zaviazala dodržiavať a s ktorých dodržiavaním môžu hospodárske subjekty a členské štáty počítať. V tejto súvislosti vo svojej replike spresňujú, že Komisia tým, že uplatnila na kapitálový vklad ustanovenia v oblasti štátnej pomoci, hoci nemohla uplatniť usmernenia z roku 2005, porušila oznámenie z roku 1994, a teda zásadu viazanosti správnych orgánov vlastnými aktmi. Komisia je preto viazaná usmerneniami, ktoré prijala, pokiaľ nie sú v rozpore s primárnym právom. Ku dňu vydania rozhodnutia týkajúceho sa kapitálového vkladu však oznámenie z roku 1994 neporušovalo primárne právo a judikatúra nevyžadovala, aby sa na opatrenia týkajúce sa letiskových zariadení uplatňovali ustanovenia v oblasti štátnej pomoci, čo Komisia potvrdila.

155 Pokiaľ ide v treťom rade o porušenie zásady rovnosti, žalobkyne uplatňujú, že veľa európskych letísk využilo verejnú pomoc na výstavbu a úpravu pozemných zariadení. S ohľadom na zásadu rovnosti by teda nemala byť dotknutá zmenou politiky Komisie

spočívajúcej v uplatnení ustanovení v oblasti štátnej pomoci na regionálne letiská len FLH.

156 Komisia nesúhlasí s tvrdeniami žalobkýň.

Posúdenie Všeobecným súdom

157 Pokiaľ ide v prvom rade o výhradu založenú na porušení zásady zákazu retroaktivity, treba konštatovať, že pokiaľ ide o kvalifikáciu kapitálového vkladu ako štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, žiadna skutočnosť z Rozhodnutia neumožňuje odvodiť, že Komisia uplatnila usmernenia z roku 2005.

158 Čo sa ďalej týka kritéria podniku a hospodárskej činnosti, Komisia v odôvodnení č. 173 Rozhodnutia uviedla, že z judikatúry ADP vyplýva, že prevádzkovatelia letísk vykonávajú v zásade hospodársku činnosť v zmysle článku 87 ods. 1 ES, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia o štátnej pomoci. S ohľadom na nedávny vývoj v odvetví sa Komisia domnievala, ako je uvedené v odôvodnení č. 174 Rozhodnutia, že od roku 2000, teda od roku, v ktorom bol vydaný rozsudok Súdu prvého stupňa Aéroports de Paris/Komisia, už citovaný v bode 84 vyššie, už nebolo *a priori* potrebné vylučovať uplatnenie ustanovení týkajúcich sa štátnej pomoci na letiská. Komisia teda v odôvodnení č. 176 dospela k záveru, že ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci sa uplatňujú v tomto odvetví, pričom zdôraznila, že to neznamená retroaktívne uplatnenie usmernení z roku 2005, keďže Súdny dvor len vysvetlil pojem štátna pomoc.

159 S týmto prístupom treba súhlasiť, lebo výklad ustanovenia práva Únie, ktorý podáva Súdny dvor, sa obmedzuje na vysvetlenie a spresnenie významu a dosahu tohto ustanovenia, ako by malo byť chápané a uplatňované, akonáhle nadobudne účinnosť (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. februára 2008, BUPA a i./Komisia, T-289/03, Zb. s. II-81, bod 159 a tam citovanú judikatúru).

160 Z toho vyplýva, že v súvislosti s posúdením kritéria hospodárskej činnosti mohla Komisia platne vykonať zásady vyplývajúce z judikatúry ADP tým, že ich uplatnila na okolnosti predmetnej veci, predovšetkým pokiaľ ide o financovanie letiskovej infraštruktúry, čo nepredstavuje retroaktívne uplatnenie usmernení z roku 2005.

161 Navyše žiadne odôvodnenie Rozhodnutia týkajúce sa kritéria podniku a hospodárskej činnosti výslovne neuvádza, že Komisia retroaktívne uplatnila usmernenia z roku 2005, pričom odôvodnenie č. 176 výslovne uvádza opak. V tejto súvislosti treba uviesť, že odkaz na uvedené usmernenia uvedený v odôvodnení č. 30 Rozhodnutia sa týka posúdenia zlučiteľnosti kapitálového vkladu so spoločným trhom počas predbežného preskúmania a nie kvalifikácie tohto vkladu ako štátnej pomoci. Navyše tvrdenie uvedené v odôvodnení č. 174 Rozhodnutia, podľa ktorého vzhľadom na vývoj v odvetví letísk Komisia vo svojich usmerneniach z roku 2005 „rozšírila“ prístup, ktorý nasledovala judikatúra ADP, na všetky typy letísk, neumožňuje domnievať sa, že Komisia v predmetnej veci uplatnila uvedené usmernenia, a táto zmienka vlastne len znamená, že usmernenia kodifikujú právnu situáciu, ktorá existovala od uvedenej judikatúry, pričom zdôrazňujú niektoré jej dôsledky, a to najmä v súvislosti s regionálnymi letiskami.

162 Ďalej, pokiaľ ide o kritérium hospodárskej výhody, Rozhodnutie neuvádza, že boli uplatnené usmernenia z roku 2005. Naopak vo svojom odôvodnení č. 195 uvádza, že uplatniteľnosť zásady súkromného investora nevyplýva z usmernení z roku 2005, ale

z vývoja judikatúry a rozhodnutí Komisie, pričom žalobkyne tento aspekt Rozhodnutia nespochybňujú.

163 Napokon, pokiaľ ide o kritériá pripísateľnosti štátu, špecifickosti, skreslenia hospodárskej súťaže a ovplyvnenia obchodu, Rozhodnutie neobsahuje žiadnu skutočnosť, ktorá by nasvedčovala, že Komisia uplatnila okolnosti týkajúce sa uvedených kritérií uvedené v usmerneniach z roku 2005, čo navyše žalobkyne ani netvrdia.

164 Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ ide o kvalifikáciu kapitálového vkladu ako štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, Komisia neuplatnila usmernenia z roku 2005. Je potrebné dodať, že keďže žalobkyne nespochybnili Rozhodnutie v súvislosti s posúdením zlučiteľnosti kapitálového vkladu so spoločným trhom, netreba v rámci tejto žaloby preskúmať, či Komisia pri tomto posúdení retroaktívne uplatnila usmernenia z roku 2005.

165 Vzhľadom na vyššie uvedené treba zamietnuť výhradu založenú na retroaktívnom uplatnení usmernení z roku 2005 na výstavbu a financovanie južnej dráhy.

166 Pokiaľ ide v druhom rade o výhrady založené na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty, stačí uviesť, že keďže Komisia, čo sa týka kvalifikácie kapitálového vkladu ako štátnej pomoci, neuplatnila usmernenia z roku 2005, uvedené výhrady treba zamietnuť. Sú totiž založené na nesprávnom predpoklade retroaktívneho uplatnenia uvedených usmernení.

167 V každom prípade tieto výhrady nie sú dôvodné. Judikatúra ADP, z ktorej vyplýva, že prevádzkovanie letiska je hospodárskou činnosťou, je z roku 2000. Navyše rozsudok Ryanair/Komisia, už citovaný v bode 77 vyššie, ktorý sa týkal situácie predchádzajúcej usmerneniam z roku 2005, potvrdil judikatúru ADP v kontexte prevádzkovania regionálneho letiska. Okrem toho z rozhodnutia Komisie SG(2001) D/286839 z 13. marca 2001 o štátnej pomoci N 58/2000 (Taliansko – Podpora piemontského letiskového systému) [*neoficiálny preklad*] vyplýva, že Komisia k tomuto dátumu nevylučuje, že opatrenie v prospech rozvoja regionálnej letiskovej infraštruktúry môže prípadne predstavovať štátnu pomoc. V tomto rozhodnutí, ktoré sa na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, týkalo tiež financovania letiskovej infraštruktúry, sa Komisia v podstate domnievala, ako vyplýva z odôvodnenia č. 17, že ak by bolo predmetné opatrenie považované za štátnu pomoc, bolo by zlučiteľné so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES. Napokon treba uviesť, že ak nemecké orgány oznámili v roku 2002 štátnu pomoc N 644i/2002 z dôvodu právnej istoty, ako uvádzajú žalobkyne (pozri bod 153 vyššie), znamená to, že anticipovali možnosť, že predmetné opatrenia, ktorých cieľom bolo zlepšiť regionálne letiskové zariadenia, by mohli byť štátnou pomocou. Okrem toho v rámci konania týkajúceho sa uvedenej pomoci Komisia v podstate nemeckým orgánom 30. júna 2003 s odkazom na judikatúru ADP oznámila, že nie je isté, že „pomoc na výstavbu a rozvoj regionálnych letísk možno… považovať za všeobecné opatrenie týkajúce sa infraštruktúry, ktoré nie je relevantné, pokiaľ ide o štátnu pomoc“.

168 Za týchto podmienok žalobkyne nesprávne uvádzajú, že ku dňu rozhodnutia týkajúceho sa výstavby južnej dráhy v decembri 2004 sa nedalo predvídať, že vzhľadom na ustanovenia v oblasti štátnej pomoci sa zmení posúdenie opatrení na financovanie infraštruktúry regionálnych letísk. To isté platí, pokiaľ ide o tvrdenie týkajúce sa skutočnosti, že myšlienka, podľa ktorej môže financovanie výstavby regionálnych letísk predstavovať štátnu pomoc, sa objavila až v roku 2005 po poskytnutí kapitálového vkladu.

169 Z uvedeného vyplýva, že výhrady založené na porušení zásady legitímnej dôvery a právnej istoty treba zamietnuť.

170 Pokiaľ ide v treťom rade a na záver o výhradu založenú na porušení zásady rovnosti, treba uviesť, že skutočnosť, že financovanie zariadení regionálnych letísk môže prípadne predstavovať štátnu pomoc, sa od roku 2000 týka všetkých letísk, takže FLH nemožno považovať za jediného prevádzkovateľa letiska, ktorého sa týka táto zmena, ako tvrdia žalobkyne. Skutočnosť, že letiská pred týmto dátumom využívali opatrenia na financovanie, nespochybňuje skutočnosť, že financovanie zariadení všetkých regionálnych letísk môže byť naďalej preskúmané s ohľadom na ustanovenia v oblasti štátnej pomoci.

171 Výradu založenú na porušení zásady rovnosti teda treba zamietnuť.

172 Vzhľadom na uvedené treba štvrtý žalobný dôvod zamietnuť.

O piatom žalobnom dôvode založenom na skutočnosti, že usmernenia z roku 2005 porušujú primárne právo

Tvrdenia účastníkov konania

173 Žalobkyne sa domnievajú, že usmernenia z roku 2005 porušujú primárne právo z dvoch dôvodov.

174 Po prvé sú usmernenia z roku 2005 nepresné, lebo výstavba a úprava letiskových zariadení nie je hospodárskou činnosťou. Sú teda v rozpore s primárnym právom a nemôžu predstavovať primeraný právny základ Rozhodnutia.

175 Po druhé sú usmernenia z roku 2005 rozporné a z tohto dôvodu porušujú zásady určitosti a právnej istoty. Bod 12 oznámenia z roku 1994, ktorý uvádzal, že realizácia projektov týkajúcich sa infraštruktúry, je opatrením všeobecnej hospodárskej politiky, ktoré nemôže Komisia kontrolovať podľa ustanovení Zmluvy týkajúcich sa štátnej pomoci, nebol zrušený. Nie je teda možné zistiť, v akom rozsahu sa na výstavbu a úpravu letiskových zariadení vzťahujú ustanovenia upravujúce štátnu pomoc.

176 V tejto súvislosti žalobkyne zdôrazňujú, že Komisia tým, že sa domnievala, že usmernenia z roku 2005 „dopĺňajú" oznámenie z roku 1994, uznala, že nemieni spochybniť zásadu stanovenú v oznámení, na ktorú okrem iného v usmerneniach z roku 2005 odkazuje. Komisia však pristúpila k takémuto spochybneniu, keďže usmernenia z roku 2005 sa uplatňujú na všetky letiskové činnosti, medzi ktoré patrí výstavba zariadení. Okrem toho tieto usmernenia v rozpore s oznámeniami z roku 1994 uvádzajú, že „keďže prevádzkovateľ letiska vykonáva hospodársku činnosť…, mal by financovať náklady na používanie alebo výstavbu infraštruktúry, ktorú spravuje, z vlastných príjmov". Žalobkyne uvádzajú, že Komisia v tejto súvislosti odkazuje na judikatúru ADP, a pripomínajú, že uvedená judikatúra spresnila, že prevádzkovanie veľkého medzinárodného letiska možno považovať za hospodársku činnosť, ale nič neuviedla v súvislosti s regionálnymi letiskami. Podľa žalobkýň, keďže sa zdá, že Komisia už nemieni

vylúčiť zo svojej kontroly výstavbu infraštruktúry, ako to platilo podľa oznámenia z roku 1994, sú usmernenia z roku 2005 rozporné. Ak sa Komisia domnievala, že opatrenia na financovanie výstavby alebo úpravy regionálnych letiskových zariadení predstavujú štátnu pomoc, mala výslovne zrušiť oznámenie z roku 1994 a prijať nové.

177 Žalobkyne sa pokiaľ ide o tvrdenia Komisie, podľa ktorých usmernenia z roku 2005 vylúčili a zrušili bod 12 oznámenia z roku 1994, domnievajú, že tieto tvrdenia nie sú správne. Body 18 a 19 usmernení z roku 2005 výslovne nespresňujú ich vzťah s oznámením z roku 1994. Podľa žalobkýň sú usmernenia z roku zmätočné, lebo na jednej strane výslovne nezrušujú bod 12 oznámenia z roku 1994 a na druhej strane toto oznámenie vylučujú. Tento rozpor vedie k tomu, že usmernenia z roku 2005 sa neuplatňujú na financovanie infraštruktúry, a dokazuje, že porušujú článok 87 ES.

178 Napokon pokiaľ ide o tvrdenie, že rozhodnutie nie je založené na usmerneniach z roku 2005, žalobkyne pripomínajú, že Komisia ich skutočne uplatnila (pozri bod 149 vyššie).

179 ADV potvrdzuje pripomienky žalobkýň. Podľa nej sa usmernenia z roku 2005 neuplatňujú. V tejto súvislosti tvrdí, že Komisia nemôže v usmerneniach určiť základné zložky, ktoré predstavujú štátnu pomoc, v predmetnej veci existenciu hospodárskej činnosti, v rozpore s primárnym právom.

180 Komisia odmieta argumentáciu žalobkýň a ADV.

Posúdenie Všeobecným súdom

181 Keďže, ako bolo uvedené v rámci posúdenia štvrtého žalobného dôvodu, Komisia neuplatnila usmernenia z roku 2005, pokiaľ ide o kvalifikáciu kapitálového vkladu ako štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, treba konštatovať, že uvedený dôvod je neúčinný.

182 V tomto dôvode, ktorý je porovnateľný s námietkou nezákonnosti, žalobkyne uplatňujú, po prvé, že usmernenia z roku 2005 sú nepresné, lebo výstavba a úprava letiskovej infraštruktúry nie je hospodárskou činnosťou, a po druhé, že uvedené usmernenia sú rozporné a z tohto dôvodu porušujú zásady určitosti a právnej istoty, pokiaľ ide o uplatnenie ustanovení v oblasti štátnej pomoci na financovanie letiskovej infraštruktúry. Keďže usmernenia z roku 2005 neboli v predmetnej veci uplatnené, sú súvisiace výhrady žalobkýň neúčinné.

183 Za týchto podmienok treba piaty žalobný dôvod zamietnuť.

O šiestom žalobnom dôvode založenom na procesnej vade

Tvrdenia účastníkov konania

184 Subsidiárne sa žalobkyne domnievajú, že Komisia neuplatnila vhodné konanie. V tejto súvislosti uplatňujú, že pokiaľ ide o regionálne letiská, ako je letisko Lipsko/Halle,

v čase prijímania rozhodnutia o úprave južnej dráhy v roku 2004 neexistoval trh. Tieto letiská nevykonávali hospodársku činnosť a nesúťažili s inými letiskami. Okrem toho, ak predpokladáme, že regionálne letiská si v súčasnosti konkurujú, existuje trh, a uplatňujú sa teda ustanovenia v oblasti štátnej pomoci, vyplýva to v každom prípade s nedávneho vývoja, ako pripúšťa Komisia v usmerneniach z roku 2005. Z toho vyplýva, že aj za predpokladu, že kapitálový vklad predstavuje štátnu pomoc, musí byť v každom prípade označený za existujúcu pomoc v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999. Z tohto dôvodu, keďže Komisia v predmetnej veci neuplatnila konanie stanovené v uvedenom nariadení pre existujúcu pomoc, najmä v jeho článkoch 17 až 19, trpí rozhodnutie procesnou vadou.

185 Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, podľa ktorého sa články 17 až 19 nariadenia č. 659/1999 uplatňujú len na schémy pomoci a nie na individuálnu pomoc, toto tvrdenie by za predpokladu, že by bolo správne, znamenalo, že Komisia nemala kontrolovať opatrenie, o ktoré išlo vo veci samej. Jednak neexistovali príslušné opatrenia v zmysle článku 88 ods. 1 ES, a jednak Komisia nebola oprávnená kontrolovať existujúcu individuálnu pomoc podľa nariadenia č. 659/1999.

186 Komisia navrhuje tento žalobný dôvod zamietnuť.

Posúdenie Všeobecným súdom

187 Treba pripomenúť, že Zmluva ES zaviedla pre konania rôzne postupy podľa toho, či ide o existujúcu alebo novú pomoc. Zatiaľ čo nové pomoci musia byť podľa článku 88 ods. 3 ES Komisii predbežne oznámené a nemôžu byť vykonané, pokiaľ sa vo veci

nerozhodlo s konečnou platnosťou, existujúca pomoc môže byť v súlade s článkom 88 ods. 1 ES naďalej poskytovaná dovtedy, kým Komisia nerozhodne o jej nezlučiteľnosti (rozsudok Banco Exterior de España, už citovaný v bode 128 vyššie, bod 22, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. júna 2000, Alzetta a i./Komisia, T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 až T-607/97, T-1/98, T-3/98 až T-6/98 a T-23/98, Zb. s. II 2319, bod 148). Existujúca pomoc teda môže byť prípadne len predmetom rozhodnutia o nezlučiteľnosti s účinkami do budúcnosti (rozsudok Alzetta a i./Komisia, už citovaný, bod 147).

188 Podľa článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999 existujúca pomoc znamená každú pomoc, keď „možno stanoviť, že v čase, keď nadobudla účinnosť, nepredstavovala pomoc a následne sa stala pomocou v dôsledku vývoja spoločného trhu a bez toho, aby ju členský štát upravoval“. Tento pojem „vývoj spoločného trhu“ je možné chápať ako zmenu ekonomickej a právnej situácie v oblasti dotknutej príslušným opatrením. Taká zmena môže najmä vyplývať z liberalizácie trhu, ktorý bol pôvodne uzavretý pred hospodárskou súťažou.

189 V predmetnej veci treba uviesť, ako vyplýva z odôvodnení č. 174 a 176 Rozhodnutia s ohľadom na vývoj sektora letísk a judikatúru ADP, že Komisia sa domnievala, že od roku 2000 už nebolo *a priori* potrebné vylúčiť uplatňovanie ustanovení týkajúcich sa štátnej pomoci na letiská. Navyše z rozhodnutia SG(2001) D/286839 (pozri bod 167 vyššie) vyplýva, že Komisia v roku 2001 predpokladala, že financovanie letiskovej infraštruktúry môže predstavovať štátnu pomoc. Nemecké orgány tiež predpokladali túto možnosť, lebo v roku 2002 oznámili štátnu pomoc N 644i/2002, pričom Komisia navyše v rámci konania týkajúceho sa tejto pomoci informovala uvedené orgány o svojich pochybnostiach, pokiaľ ide o možnosť, že predmetné opatrenia môžu predstavovať všeobecné opatrenia týkajúce sa infraštruktúry (pozri bod 167 vyššie).

190 Kapitálový vklad však bol poskytnutý v novembri 2004, teda v čase, keď už Komisia oznámila, že takéto financovanie môže predstavovať štátnu pomoc.

191 Pokiaľ ide o argumentáciu žalobkýň, podľa ktorej v súvislosti s letiskami, ako je letisko Lipsko/Halle, v čase prijatia rozhodnutia o úprave južnej dráhy neexistoval trh, tieto letiská nevykonávali hospodársku činnosť a navzájom si nekonkurovali, stačí pripomenúť, že v rámci prvého žalobného dôvodu bolo preukázané, že FLH vykonáva hospodársku činnosť a konkuruje ďalším letiskám (pozri bod 93 vyššie), a konštatovať, že žiadna skutočnosť neumožňuje domnievať sa, že to v čase poskytnutia kapitálového vkladu neplatilo. Pokiaľ ide o vývoj uvedený Komisiou v usmerneniach z roku 2005, tento vývoj predchádza rozhodnutiu o financovaní južnej dráhy v roku 2004. Komisia odkazuje na bod 5 týchto usmernení na vývoj, ku ktorému došlo „v týchto posledných rokoch". Navyše Komisia už tento vývoj uviedla v roku 2001 vo svojom rozhodnutí SG(2001) D/286839, a to najmä v odôvodnení č. 11.

192 Za týchto podmienok sa nemožno domnievať, že kapitálový vklad nepredstavoval štátnu pomoc v čase svojho poskytnutia, ale z dôvodu vývoja spoločného trhu sa ňou stal.

193 Z uvedeného vyplýva, že kapitálový vklad nebol existujúcou pomocou v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999.

194 Treba dodať, že hoci je pravda, že Rozhodnutie konkrétne nereaguje na tvrdenie, ktoré vzniesli nemecké orgány v priebehu konania vo veci formálneho zisťovania, podľa

ktorého predstavoval kapitálový vklad existujúcu pomoc (odôvodnenie č. 70 Rozhodnutia), nič to nemení na tom, že Komisia nie je povinná zaujať stanovisko ku všetkým tvrdeniam, ktoré pred ňou uvádzajú dotknuté osoby, ale stačí, aby vyložila skutočnosti a právne úvahy, ktoré majú v štruktúre rozhodnutia zásadný význam (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. júna 2005, Corsica Ferries France/Komisia, T-349/03, Zb. s. II-2197, body 63 a 64 a tam citovanú judikatúru). V predmetnej veci Rozhodnutie obsahuje potrebné skutočnosti, najmä v odôvodneniach č. 174 až 176, ktoré umožňujú pochopiť dôvody, prečo nemožno považovať pomoc za existujúcu pomoc v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999.

195 S ohľadom na uvedené treba šiesty žalobný dôvod zamietnuť.

O siedmom žalobnom dôvode založenom na porušení rozdelenia právomocí vyplývajúceho zo Zmluvy ES

Tvrdenia účastníkov konania

196 Žalobkyne tvrdia, že Komisia svojím výkladom pojmu podnik porušuje primárne právo, lebo podrobuje kontrole štátnej pomoci štátne opatrenia, na ktorá sa kontrola nevzťahuje.

197 V prvom rade sa žalobkyne domnievajú, že Komisia porušila právomoci členských štátov. Pokiaľ ide o opatrenia regionálnej a hospodárskej politiky, majú členské štáty výlučnú právomoc, čo sa týka výstavby infraštruktúry, pričom Komisia v uvedenej

oblasti žiadnu právomoc nemá. Komisia tým, že extenzívne definovala pojem podnik uvedený v usmerneniach z roku 2005, uplatnila na tieto opatrenia ustanovenia týkajúce sa hospodárskej súťaže, pre ktoré jej boli zverené právomoci. Tým si udelila novú právomoc preskúmania, ktorá jej umožňuje preskúmať, a prípadne zamietnuť, schémy vykonané členskými štátmi. Táto právomoc je ešte širšia ako právomoc nemeckých správnych súdov. Komisia preto tým, že definovala pojem štátna pomoc spôsobom, ktorý zasahuje do právomoci štátov, ako vyplýva najmä z odôvodnenia č. 261 Rozhodnutia, porušila zásadu subsidiarity. Okrem toho, keďže nie je schopná zaistiť lepšiu kontrolu na úrovni Únie, než ktorú možno vykonať na vnútroštátnej úrovni, porušila článok 5 ods. 2 ES. V tejto súvislosti žalobkyne spresňujú, že záruka nediskriminačného prístupu používateľov k infraštruktúre neodôvodňuje kontrolu Komisiou. Jednak je takýto prístup zaistený prostredníctvom povinnosti verejnej služby a jednak poplatky musia byť povolené verejnými orgánmi po konzultácii s používateľmi a v súlade so zásadou rovnosti.

198 V druhom rade sa žalobkyne domnievajú, že Komisia nemôže záväzným spôsobom rozšíriť kritériá článku 87 ods. 1 ES prostredníctvom usmernení. Usmernenia môžu byť príslušnými opatreniami v zmysle článku 88 ods. 1 ES alebo odporúčaniami v zmysle článku 249 ods. 5 ES, ktoré musia byť v súlade s právom Únie. Komisia tým, že v usmerneniach z roku 2005 rozšírila pojem podnik na všetky typy letísk, prekročila túto hranicu a porušila článok 88 ods. 1 ES.

199 ADV súhlasí s pripomienkami žalobkýň. Domnieva sa, že rozdelenie právomocí stanovené právom Únie neumožňuje systematicky podriadiť výstavbu letiskovej infraštruktúry systému štátnej pomoci.

200 Komisia odmieta argumentáciu žalobkýň a ADV.

Posúdenie Všeobecným súdom

201 V tejto súvislosti je potrebné najskôr zdôrazniť, že článok 7 ods. 1 druhý pododsek ES požaduje, aby každá inštitúcia konala v medziach právomocí, ktoré jej zveruje Zmluva ES.

202 Ďalej treba pripomenúť, že Zmluva ES, zriadiac v článku 88 ES stále skúmanie a kontrolu pomoci Komisiou, predpokladá, že zistenie prípadnej nezlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom vyplýva, pri preskúmaní Všeobecným súdom a Súdnym dvorom, z príslušného konania, za ktorého uplatnenie je zodpovedná Komisia. Články 87 ES a 88 ES vyhradzujú Komisii ústrednú úlohu pri uznaní prípadnej nezlučiteľnosti pomoci (rozsudok Súdneho dvora z 21. novembra 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C-354/90, Zb. s. I-5505, body 9 a 14).

203 V predmetnej veci pokiaľ ide v prvom rade o výhradu, podľa ktorej Komisia porušila právomoci členských štátov, treba uviesť, že, ako vyplýva z posúdenia prvého žalobného dôvodu, Komisia nepochybila, keď sa domnievala, že kapitálový vklad predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Z tohto dôvodu ich mohla posúdiť

podľa druhého a tretieho odseku uvedeného článku v súlade s judikatúrou uvedenou v predchádzajúcom bode. V tomto smere teda neporušila právomoci členských štátov.

204 Pokiaľ ide o tvrdenie, že regionálna a hospodárska politika, do ktorých patrí úprava južnej dráhy, patria do výlučnej právomoci členských štátov, treba konštatovať, že ak sa to aj preukáže, nemôže táto okolnosť zbaviť Komisiu jej právomoci preskúmania štátnej pomoci, ktorú jej priznávajú články 87 ES a 88 ES, za predpokladu, že financovanie poskytnuté v rámci uvedených politík predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

205 Nakoniec, pokiaľ ide o skutočnosť, že Komisia nie je schopná zaistiť lepšiu kontrolu, než ktorú možno vykonať na vnútroštátnej úrovni, ako to vyžaduje článok 5 ods. 2 ES, treba konštatovať, že toto tvrdenie nie je relevantné, lebo je preukázané, že Komisia mala podľa Zmluvy ES právomoc skúmať opatrenia, o ktoré išlo vo veci samej, keďže išlo o štátnu pomoc.

206 Prvú výhradu treba zamietnuť. Z rovnakého dôvodu treba zamietnuť výhradu uvedenú v rámci druhého žalobného dôvodu, podľa ktorej Komisia tým, že sa domnievala, že má právomoc skúmať opatrenia prijaté verejnou správou, prekročila svoje právomoci, ktoré sú jej zverené, pretože členské štáty sa môžu slobodne rozhodnúť, či ich infraštruktúru bude spravovať priamo verejný orgán alebo podnik vytvorený na tento účel.

207 Pokiaľ ide v druhom rade o výhradu založenú na skutočnosti, že Komisia nemôže rozšíriť kritériá článku 87 ods. 1 ES prostredníctvom usmernení, stačí pripomenúť, že v predmetnej veci Komisia neuplatnila usmernenia z roku 2005, pokiaľ ide o kvalifikáciu kapitálového vkladu ako štátnej pomoci.

208 V každom prípade na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, takéto usmernenia nepredstavujú príslušné opatrenia v zmysle článku 88 ods. 1 ES. Jednak príslušné opatrenia uvedené v uvedenom článku odkazujú na opatrenia, ktoré si vyžaduje postupný rozvoj alebo fungovanie vnútorného trhu, a ktoré Komisia navrhuje členským štátom v rámci priebežného skúmania systémov pomoci poskytovanej v týchto štátoch. V predmetnej veci však predstavuje kapitálový vklad novú individuálnu pomoc a nie existujúcu schému pomoci. Ďalej z povahy a obsahu usmernení z roku 2005 jasne vyplýva, že tieto usmernenia sú pre Komisiu aktom o orientácii využívania jej voľnej úvahy v oblasti štátnej pomoci v sektore letísk, ktorým sama obmedzuje uvedenú právomoc. Komisia sa môže viazať pri výkone svojej voľnej úvahy takými opatreniami, akými sú usmernenia v rozsahu, v akom tieto akty obsahujú pravidlá o prístupe, ktorým sa má táto inštitúcia riadiť, a nie sú v rozpore s ustanoveniami Zmluvy ES. Keď Komisia prijíma takéto akty, ktoré sú v súlade so Zmluvou ES, určené na spresnenie kritérií, ktoré plánuje používať v rámci výkonu svojej voľnej úvahy, vyplýva z toho samoobmedzenie tejto právomoci, pretože je povinná držať sa indikatívnych pravidiel, ktoré si sama stanovila (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 1. decembra 2004, Kronofrance/Komisia, T-27/02, Zb. s. II-4177, bod 79 a tam citovanú judikatúru). Ako v podstate vyplýva z posúdenia prvého žalobného dôvodu, nič neumožňuje domnievať sa, že Komisia tým, že rozšírila pojem podnik na všetky letiská, vrátane regionálnych letísk, prekročila svoju právomoc.

209 Druhú výhradu preto treba tiež zamietnuť a z tohto dôvodu treba zamietnuť celý siedmy žalobný dôvod.

O ôsmom žalobnom dôvode založenom na rozpornom charaktere a nedostatočnom odôvodnení výšky údajnej pomoci

Tvrdenia účastníkov konania

210 Žalobkyne uplatňujú, že Rozhodnutie je rozporné. Na jednej strane stanovuje výšku údajnej pomoci na 350 miliónov eur (článok 1) a na druhej strane uvádza, že niektoré výdavky, ktoré súvisia s poslaním verejnej služby a ktoré sú ohodnotené na 108,2 milióna eur, nemožno kvalifikovať ako pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES (odôvodnenie č. 182 a nasl.). Tento rozpor má pre žalobkyne závažné právne dôsledky. Podľa judikatúry majú povinnosť zaplatiť úroky z hodnoty pomoci za obdobie od jej poskytnutia do jej schválenia, čo neplatí v prípade vrátenia výdavkov, ktoré súvisia s poslaním verejnej služby. V predmetnej veci dosahuje rozdiel okolo 25 miliónov eur. Navyše tento žalobkyniam a ich spoločníkom prekáža v tom, aby mohli z právneho hľadiska správne kvalifikovať budúce financovanie infraštruktúry, lebo v Rozhodnutí Komisia kvalifikuje ako štátnu pomoc kompenzačné platby vykonané z dôvodu poslania verejnej služby, čím pre ne stanovuje povinnosť oznámenia.

211 Žalobkyne sa domnievajú, že vzhľadom na svoj rozporný charakter by rozhodnutie malo byť zrušené, a vynára sa otázka, či by sa nemalo vzhľadom na závažnosť nezrovnalosti považovať za právne ničotné. Okrem toho sa domnievajú, že rozporné údaje v Rozhodnutí predstavujú vadu v odôvodnení, a teda porušenie článku 253 ES, čo by malo tiež viesť k jeho zrušeniu. Po prv é by Freistaat Sachsen a Spolková republika Nemecko mali mať možnosť určiť na základe Rozhodnutia, ktorá časť opatrenia je

kvalifikovaná ako štátna pomoc a ktorá časť je kvalifikovaná ako kompenzačné opatrenie, ktoré nie je štátnou pomocou, a po druhé, Všeobecný súd nebude môcť z dôvodu rozporného charakteru Rozhodnutia vykonať svoje preskúmanie.

212 Pokiaľ ide o argumentáciu Komisie, podľa ktorej nemusela kvalifikovať náklady súvisiace s poslaním verejnej služby, žalobkyne odpovedajú, že Komisia výslovne vyčíslila údajnú pomoc v článku 1 napadnutého rozhodnutia, ale naopak neodčítala kompenzačné platby, ktorých existenciu uznala. Z tohto dôvodu nie je otázka, či žalobkyne mohli vyčísliť údajnú pomoc, prvoradá.

213 Pokiaľ ide o judikatúru, podľa ktorej stačí, ak rozhodnutie obsahuje údaje umožňujúce jeho adresátovi túto výšku určiť bez väčších ťažkostí, žalobkyne uplatňujú, že neumožňuje odmietnuť výhradu založenú na rozpornom charaktere Rozhodnutia. Navyše táto judikatúra sa týkala len záporných rozhodnutí a nie kladných rozhodnutí, takže nie je relevantná. V každom prípade by podporovala argumentáciu žalobkýň, lebo Rozhodnutie neobsahuje údaje, ktoré nie sú rozporné, umožňujúce jeho adresátovi a žalobkyniam určiť výšku pomoci bez väčších ťažkostí. Z tohto dôvodu nemôže ani vnútroštátny súd vykonať úlohy, ktoré sú mu zverené, ale musí požiadať o pomoc Komisiu. Táto možnosť však neumožňuje napraviť rozporný charakter napadnutého Rozhodnutia.

214 Ani tvrdenie, že kompenzačné platby boli uplatnené neskoro, neodôvodňuje prijatie rozporného rozhodnutia. Jednak žalobkyne nemali v tomto smere žiaden vplyv a jednak predmetné informácie boli pripojené k spisu dávno pred prijatím Rozhodnutia, a teda mohli byť zohľadnené. Aj keby boli tieto tvrdenia predložené len tesne pred prijatím Rozhodnutia, Komisia bola aj tak povinná viesť konanie riadne a náležite,

čiže v prípade potreby vykonať dodatočné skúmanie, keďže nebola viazaná žiadnou lehotou.

215 Komisia najskôr tvrdí, že v Rozhodnutí nemusela kvalifikovať náklady súvisiace s poslaním verejnej služby, keďže táto kvalifikácia neovplyvnila výsledok jej skúmania. Bez ohľadu na prípustnú výšku výdavkov uplatnených nemeckými orgánmi na financovanie uvedených úloh nevzniesla proti tomuto financovaniu žiadnu výhradu. Nemusela teda s konečnou platnosťou určiť, v akom rozsahu toto verejné financovanie nepredstavovalo štátnu pomoc alebo predstavovalo povolenú štátnu pomoc.

216 Komisia ďalej pripomína, že podľa judikatúry, žiadne ustanovenie nevyžaduje, aby Komisia, keď nariaďuje vrátenie pomoci, ktorá bola vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom, stanovila presnú výšku pomoci, ktorá má byť vrátená. Stačí, ak rozhodnutie Komisie obsahuje údaje umožňujúce jeho adresátovi túto výšku určiť bez neprimeraných ťažkostí. Takže ak v prípade nezákonnej pomoci nie je nevyhnutné uviesť v rozhodnutí presnú výšku pomoci, nemala by takáto povinnosť existovať ani v prípade kladného rozhodnutia.

217 Okrem toho Komisia zdôrazňuje, že nemecké orgány až v neskoršom štádiu konania uviedli, že podstatná časť verejného financovania bola určená na výkon úloh súvisiacich s výsadami verejnej moci. Kompletná analýza výpočtu nákladov predloženého uvedenými orgánmi by preto oneskorila prijatie Rozhodnutia.

218 Okrem toho Komisia uznáva, že podľa judikatúry je vnútroštátny súd povinný v prípade protiprávnej pomoci, ktorú Komisia povolí, nariadiť zaplatenie úrokov za obdobie medzi poskytnutím pomoci a jej povolením Komisiou. Aby mohol vnútroštátny súd túto úlohu splniť, musí mať možnosť vyčísliť časť pomoci, ktorá je protiprávna, ale zlučiteľná. V tomto prípade sa však v oblasti štátnej pomoci môže obrátiť na Komisiu, aby mu v súlade so zásadou vzájomnej pomoci zakotvenej v článku 10 ES a s oznámením o spolupráci medzi národnými súdmi a Komisiou (Ú. v. EÚ C 312, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 11) pomohla. Tiež v súlade s rozdelením úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Komisiou stanoveným judikatúrou stačí, aby Komisia uviedla relevantné kritériá, ako to urobila v Rozhodnutí. Naopak nie je potrebné, aby vo svojom kladnom rozhodnutí detailne stanovila časť protizákonnej pomoci, ktorá je zlučiteľná, z celkovej poskytnutej hodnoty alebo určila výšku úrokov, ktoré majú byť zaplatené z dôvodu predčasného poskytnutia pomoci.

219 Za týchto podmienok Rozhodnutie nie je rozporné, lebo Komisia sa mohla obmedziť len na určenie maximálnej hodnoty poskytnutej pomoci, teda 350 miliónov eur, zlučiteľnej so spoločným trhom bez toho, aby s konečnou platnosťou určila, v akom rozsahu sa majú určité časti tejto sumy považovať za časti, ktoré nepredstavujú pomoc.

220 Komisia dodáva, že ak sa Rozhodnutie vykladá s ohľadom na jeho odôvodnenia, je zrejmé, že povolila pomoc v maximálnej výške 350 miliónov eur na úpravu južnej dráhy. Po prečítaní celého Rozhodnutia neostáva žiadna pochybnosť v súvislosti s jeho výrokom. Ťažkosti, ktoré zaznamenali žalobkyne, sa teda netýkali výkladu Rozhodnutia, ale otázky, či v rámci prípadného konania pred vnútroštátnymi súdmi mala Komisia presne určiť časť vkladu, ktorá nepredstavovala štátnu pomoc. Komisia takýto

predpoklad odmieta z dôvodu rozdelenia právomocí medzi súd Únie a vnútroštátny súd, ako aj judikatúry, podľa ktorej nie je ani v prípade negatívneho rozhodnutia povinná určiť výšku pomoci, ktorá sa má vrátiť.

221 Napokon Komisia vzhľadom na to, že vo svojom rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania preskúmala postavenie podniku FLH a z tohto dôvodu uplatniteľnosť článku 87 ods. 1 ES a odvolávala sa na test súkromného investora, odmieta tvrdenie odvodené z toho, že jej žalobkyne poskytli súvisiace informácie pred prijatím Rozhodnutia. Ak by sa začala zaoberať touto otázkou v tomto štádiu konania, spôsobilo by to prieťahy v konaní. Komisia pokiaľ ide o otázku, že sa na ňu nevzťahujú záväzné lehoty, zdôrazňuje, že sa snaží v zásade rozhodnúť čo najskôr.

Posúdenie Všeobecným súdom

222 Je potrebné pripomenúť, že rozpor v odôvodnení rozhodnutia je porušením povinnosti vyplývajúcej z článku 253 ES v tom zmysle, že môže narušiť platnosť dotknutého aktu, ak sa preukáže, že pre tento rozpor nemôže ten, komu je tento akt určený, poznať úplne alebo sčasti skutočné dôvody rozhodnutia, a že na základe toho je výrok rozhodnutia celkom alebo sčasti právne nepodložený (rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. marca 2000, Kish Glass/Komisia, T-65/96, Zb. s. II-1885, bod 85).

223 Okrem toho len výroková časť aktu vyvoláva záväzné právne účinky (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 15. mája 1997, TWD/Komisia, C-355/95 P, Zb. s. I-2549, bod 21, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. novembra 2002, Lagardère a Canal+/Komisia, T-251/00, Zb. s. II-4825, bod 67).

224 V predmetnej veci treba uviesť, že podľa článku 1 Rozhodnutia je štátna pomoc vo výške 350 miliónov eur, ktorú chce Spolková republika Nemecko poskytnúť na výstavbu novej južnej štartovacej a pristávacej dráhy a príslušných letiskových zariadení na letisku Lipsko/Halle, zlučiteľná so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES.

225 Je potrebné konštatovať, že Komisia v odôvodnení č. 12 uviedla, že pri začatí konania vo veci formálneho zisťovania Komisia vypočítala, že výstavba novej južnej dráhy vo výške približne 350 miliónov eur by sa financovala z verejného kapitálového vkladu. Okrem toho po tom, ako v odôvodnení č. 180 Rozhodnutia pripomenula, že financovanie funkcií, ktoré patria k úlohám v oblasti verejnej bezpečnosti a poriadku, alebo s tým spojenej infraštruktúry, nepredstavuje štátnu pomoc, Komisia v odôvodnení č. 182 Rozhodnutia uznala, že v predmetnej veci spadajú určité náklady do funkcií verejnej služby. Tieto náklady sa vzťahujú na bezpečnostnú a policajnú spoluprácu, opatrenia na protipožiarnu ochranu a verejnú bezpečnosť, prevádzkovú bezpečnosť, nemeckú meteorologickú službu a kontrolu letovej prevádzky. Komisia v odôvodnení č. 183 Rozhodnutia dospela k záveru, že keďže tieto opatrenia súvisia s výkonom verejnej správy, nemôžu predmetné náklady predstavovať štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Aj keby Komisia uznala argumentáciu nemeckých orgánov, že náklady sa v žiadnom prípade nemôžu považovať za štátnu pomoc, netýka sa to konečného posúdenia danej veci a aj keby tieto náklady predstavovali štátnu pomoc, išlo by o prípustnú pomoc. Komisia sa preto domnievala, že o tejto otázke nemusí rozhodnúť s konečnou platnosťou.

226 Za týchto podmienok treba konštatovať, že hoci v odôvodneniach č. 182 a 183 Rozhodnutia Komisia pripúšťa, že určité náklady súvisiace s kapitálovým vkladom spadajú do kompetencie orgánov verejnej správy, a nemožno ich teda označiť za štátnu

pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, v článku 1 uviedla, že celý kapitálový vklad predstavuje štátnu pomoc.

227 Samozrejme, žiadne ustanovenie nevyžaduje, aby Komisia, keď nariaďuje vrátenie pomoci, ktorá bola vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom, stanovila presnú výšku pomoci, ktorá má byť vrátená. Stačí, ak rozhodnutie Komisie obsahuje údaje umožňujúce jeho adresátovi túto výšku určiť bez neprimeraných ťažkostí (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 13. júla 1988, Francúzsko/Komisia, 102/87, Zb. s. 4067, bod 33).

228 Bez toho, aby bolo potrebné preskúmať, či sa táto zásada uplatňuje, aj keď Komisia vyhlási pomoc zlučiteľnú so spoločným trhom, však treba vyvodiť, že ak sa vo výroku rozhodnutia rozhodne uviesť výšku štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, musí uviesť presnú výšku tejto pomoci.

229 Presná výška protiprávnej pomoci uvedená Komisiou vo výroku konečného rozhodnutia konštatujúceho zlučiteľnosť uvedenej pomoci so spoločným trhom v zmysle článku 87 ES je o to dôležitejšia, že môže mať vplyv na výšku úrokov, ktoré má príjemca zaplatiť. Podľa práva Únie je vnútroštátny súd, ktorému je vec prípadne predložená, povinný nariadiť, aby príjemca pomoci platil z tejto pomoci úroky za obdobie nezákonnosti (rozsudok CELF, už citovaný v bode 60 vyššie, bod 55). Výška týchto úrokov teda závisí od výšky štátnej pomoci. Predmetné úroky sa vypočítajú na základe celkovej výšky štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, a nie len na základe časti protiprávnej pomoci, ktorá sa považuje za zlučiteľnú so spoločným trhom. Okrem toho v predmetnej veci žalobkyne na pojednávaní uviedli, že úroky za obdobie nezákonnosti, ktoré zaplatili, boli vypočítané na základe celkovej výšky 350 miliónov eur uvedenej v článku 1 Rozhodnutia.

230 Výška štátnej pomoci uvedená v článku 1 Rozhodnutia sa však zdá byť nesprávna vzhľadom na dôvody uvedené v odôvodneniach č. 182 a 183, keďže, ako už bolo uvedené, z týchto odôvodnení vyplýva, že určité náklady súvisiace s úlohami verejnej služby nepredstavujú štátnu pomoc, a je teda potrebné ich odčítať od celkovej hodnoty kapitálového vkladu, to znamená 350 miliónov eur, ktorý bol označený za štátnu pomoc.

231 Tvrdenie Komisie, podľa ktorého nemecké orgány až neskôr uviedli, že podstatná časť verejného financovania bola určená na výkon úloh súvisiacich s výsadami verejnej moci, treba zamietnuť. Na jednej strane z odôvodnenia č. 183 Rozhodnutia výslovne vyplýva, že Komisia vedome dospela k záveru, že nemusí rozhodnúť o otázke, či treba financovanie určitých nákladov považovať za štátnu pomoc, lebo aj keby tieto náklady predstavovali štátnu pomoc, išlo by o prípustnú pomoc. Preto sa neodvolala na oneskorené oznámenie údajov. Na druhej strane ako uviedli žalobkyne a ako vyplýva z článku 13 ods. 2 nariadenia č. 659/1999, v prípadoch možnej protiprávnej pomoci, ako je pomoc v danej veci, nie je Komisia viazaná záväznou alebo orientačnou lehotou na prijatie rozhodnutí.

232 Preto treba odmietnuť argumentáciu Komisie, že ak sa výrok Rozhodnutia vykladá s ohľadom na jeho odôvodnenia, je zrejmé, že Komisia povolila pomoc v maximálnej výške 350 miliónov eur na úpravu južnej dráhy. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, nie je v predmetnej veci relevantné poznať výšku zlučiteľnej pomoci, ale výšku pomoci ako takej. Odôvodnenie č. 182 v spojení s odôvodnením č. 183, ako aj článok 1 Rozhodnutia, svedčia o rozpore, ktorý je uvedený v bode 226 vyššie, takže Komisia sa nesprávne domnievala, že Rozhodnutie nevyvolávalo žiadne pochybnosti, pokiaľ ide o jeho výrok. V každom prípade, keďže výrok rozhodnutia je jasný a jednoznačný v rozsahu, v akom určuje výšku predmetnej pomoci na 350 miliónov eur, netreba vykladať uvedený výrok s ohľadom na odôvodnenie Rozhodnutia. Len v prípade nedostatočne presných výrazov použitých vo výroku rozhodnutia je potrebné ho vykladať

s odvolaním sa na jeho odôvodnenie (rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. decembra 2003, Ventouris/Komisia, T-59/99, Zb. s. II-5257, bod 31).

233 Z uvedeného vyplýva, že článok 1 Rozhodnutia treba v rozsahu, v akom stanovuje výšku štátnej pomoci, ktorú chce Spolková republika Nemecko poskytnúť letisku Lipsko/Halle na účely výstavby novej južnej dráhy a súvisiacej letiskovej infraštruktúry na 350 miliónov eur, zrušiť.

O trovách

234 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Článok 87 ods. 3 prvý pododsek uvedeného rokovacieho poriadku okrem toho stanovuje, že Všeobecný súd môže rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z nich znáša vlastné trovy, ak účastníci mali úspech len v časti predmetu konania alebo vo výnimočných prípadoch. Nakoniec podľa článku 87 ods. 4 prvého a tretieho pododseku rokovacieho poriadku jednak členské štáty, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, znášajú svoje vlastné trovy konania a jednak Všeobecný súd môže nariadiť, že vedľajší účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

235 Keďže žalobkyne nemali vo veci T-443/08 úspech, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu svojich vlastných trov konania, ako aj trov konania Komisie v súlade s jej návrhom.

236 Keďže žalobkyne mali úspech len v časti veci T-455/08, Všeobecný súd sa domnieva, že sa vykoná spravodlivé posúdenie skutkových okolností tejto veci rozhodnutím, že každý hlavný účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

237 Napokon v súlade s článkom 87 ods. 4 prvým a tretím pododsekom ADV a Spolková republika Nemecko znášajú svoje vlastné trovy konania vo veciach T-443/08 a T-455/08.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (ôsma komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Veci T-443/08 a T-455/08 sa spájajú na účely vyhlásenia rozsudku.

2. Žaloba vo veci T-443/08 sa zamieta ako neprípustná.

3. Článok 1 rozhodnutia Komisie 2008/948/ES z 23. júla 2008 o opatreniach Nemecka v prospech spoločnosti DHL a letiska Lipsko/Halle sa v rozsahu, v akom stanovuje výšku štátnej pomoci, ktorú chce Spolková republika Nemecko poskytnúť letisku Lipsko/Halle na účely výstavby novej južnej dráhy a príslušných letiskových zariadení na 350 miliónov eur, sa zrušuje.

4. V zostávajúcej časti sa žaloba vo veci T-455/08 zamieta.

5. Freistaat Sachsen a Spolková krajina Sasko-Anhaltsko znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinní nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Komisii.

6. Mitteldeutsche Flughafen AG a Flughafen Leipzig-HalleGmbH znášajú svoje vlastné trovy konania.

7. Komisia znáša svoje vlastné trovy konania vynaložené vo veci T-455/08.

8. Spolková republika Nemecko a Arbeitsgemeinschaft Deutscher Verkehrsflughäfen eV (ADV) znášajú svoje vlastné trovy konania vo veciach T-443/08 a T-455/08.

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 24. marca 2011.

Podpisy

Obsah

Okolnosti predchádzajúce sporu ..... II - 1321

Rozhodnutie ..... II - 1324

Skutkový stav po Rozhodnutí ..... II - 1326

Konanie ..... II - 1327

Návrhy účastníkov konania ..... II - 1329

O prípustnosti ..... II - 1330

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1330

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1334

O veci samej ..... II - 1343

O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 87 ods. 1 ES ..... II - 1344

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1344

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1350

O druhom žalobnom dôvode založenom na tom, že FLH nemohlo byť príjemcom štátnej pomoci ..... II - 1361

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1361

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1363

O treťom žalobnom dôvode založenom na nemožnosti kvalifikovať FLH súčasne ako poskytovateľa a príjemcu štátnej pomoci ..... II - 1366

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1366

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1367

O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad zákazu retroaktivity, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a rovnosti ..... II - 1370

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1370

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1373

O piatom žalobnom dôvode založenom na skutočnosti, že usmernenia z roku 2005 porušujú primárne právo ..... II - 1377

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1377

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1380

O šiestom žalobnom dôvode založenom na procesnej vade ..... II - 1380

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1380

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1381

O siedmom žalobnom dôvode založenom na porušení rozdelenia právomocí vyplývajúceho zo Zmluvy ES ..... II - 1384

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1384

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1386

O ôsmom žalobnom dôvode založenom na rozpornom charaktere a nedostatočnom odôvodnení výšky údajnej pomoci ..... II - 1389

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1389

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1393

O trovách ..... II - 1397